

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 8. OKTOBRA 1934 - MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT DNEVNIK IN TEDNIK. OD OSVOBODITVE DO 1. JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK - OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«.

Ob 39-letnici Oktobrske revolucije

Ko praznujemo obletnico tistih veličastnih dni, ki so pretresli človeštvo, stopajo pred nas slike, ki jih nismo videli, ki pa smo si jih dostikrat mislili in jih v mislih doživljali. Plamenčki iz topovskih cevi »Aurore«, plapolanje rdečih zastav, nepregledne množice delavcev, kmetov, mornarjev in vojakov, znane postave, ki jih je izoblikoval Gorki v knjigi »Matj«, postave boljševikov, revolucionarjev, rojenih v bedi in trpljenju ljudstva, ojeklenelih v stoterih spopadih, v ognju revolucije leta 1905, pod oboki in v celicah carskih ječ, v staokah »putilovcev« in v blatnih strelskih jarkih vzhodne fronte iz prve svetovne vojne. Med njimi in pred njimi moža v nenehnem gibanju, simpatične, nizke postave, toda močnega duha, skratka orjaka revolucije - Lenina.

stvarnost tistega časa, na patino, s katero so skušali lakirati moč in sijaj prvih večjih korakov gibanja družbe na poti k novim družbenim odnosom.

Novi razmah v razvoju socializma je neogibno odstranjeval in bo še bolj odstranjeval vse tisto, kar je oviralo spoznavanje veličine Oktobra in smisel prve socialistične revolucije. Zdej je slišati v večini komunističnih partij geslo: »Vračanje na leninizem, obračanje na Leninove norme življenja partije.«

Mnogi ne vidijo smisla tega gesla. V štirih desetletjih gibanja družbe v socializmu sta se obogatila teorija in praksa socialističnega razvoja. To ni več preprosto obračanje na leto 1917. To mora biti nov kvaliteten skok naprej. V tem oziru je storil 20. kongres Komunistične partije Sovjetske zveze velik prelom in med drugim ustvaril pogoje, da tudi na Oktobrsko revolucijo, na Lenina ne gledamo poenostajeno, s pozicij formalne logike, marveč objektivno, znanstveno, tako kakor edino lahko gledamo. To, da ljudje, ki so pospešili razvoj sodobnih dogodkov, ne gredo ozporedno s samimi dogodki, kaže, da bo delavsko gibanje v idejnem oziru nekaj časa še zaostajalo, ker je praznina v pojasnjevanju sodobnega dogajanja od Lenina do naših dni, nastala v Staljinovih časih, velika, in ker je očitno ni moč naenkrat premostiti.

»Vračanje na Leninove norme« pomeni vrniti se znova na marksistično metodo analiziranja stvarnosti, jasneje spoznati naloge, ki sta jih zastavila Oktobrska revolucija in ves poznejši razvoj, in še enkrat pazljivo proučiti metodo, ki jo je uporabljal Lenin, ko je analiziral konkretno stvarnost in postajal konkretne naloge.

V tem oziru so zelo značilne Leninove ugotovitve ob proslavi prve obletnice Oktobrske revolucije. Lenin je odločno nastopil proti dekretiranju socializma v industriji in opozoril na to, da je (Nadaljevanje na 2. strani)

Devetindesetletje se spominja človeštvo tega dogodka v raznih okoliščinah in na razne načine. Plamen Oktobrske revolucije je prižgal nove bakle, sprožil nove luči. Ta plamen so poskušali pogasiti, toda nihče več ga ni mogel ugasiti. V minulih 39 letih so ta plamen dostikrat ovijali oblački megle. Toda svetilnik se je tudi skozi meglo, kdaj pa kdaj pa je zažarel v polnem sijaju. Plameni Oktobrske revolucije so zažareli pred dvajsetimi leti pod sinjim španskim nebom, razplamteli so se v novem stju in z novo silo v naši revoluciji, ko jih je ponesla moč milijonov ljudi skozi mesta in vasi naše domovine. Vzplamteli so na specifični način v zmagoovitem pohodu kitajske revolucije. Oktobrska revolucija se ni ponavljala, pač pa jo je človeštvo znova doživljalo v drugačnih pogojih, v drugih krajih, in zmerom je bogatila teorijo in prakso nastajanja nove socialistične družbe.

Ko obujamo spomin na dogodek po Oktobrski revoluciji tako v zibelki revolucije kakor tudi na svetu sploh, se neogibno ustavimo v Staljinovih časih, pomislimo na knjige in publikacije, izdane o Oktobru v zadnjih desetletjih, na

PRITISK VSEGA SVETA je omajal agresorski pohod Francije in Anglije

Pariz, 6. nov. (Tanjug). Predstavnik zunanjega ministrstva je nocoj izjavil, da so se začele tri zahodne države »po diplomatski poti nujno posvetovati«, da bi določile skupno stališče o problemih Bližnjega vzhoda. Takšen razvoj dogodkov - od anglo-francoske agresije proti Egiptu do trojnih diplomatskih posvetovanj - presoja večerni »Monde« kot »dokončno izgubo slehernega upanja, da bi Pariz in London lahko našla izhod iz položaja na Bližnjem vzhodu, ne da bi sprejela mnenje in sklepe drugih velesil.«

Splošna zaskrbljenost je nastala v Parizu od sinoči, ko je prišla zelo odločna osebna poslanica predsednika Bulganina, naslovljena na ministrskega predsednika Guyja Molleta. Zastajanje vojaških operacij v Egiptu, kjer se napadalnim četam ni posrečilo izbojevati odločitve, preden bi začel delovati mehanizem OZN, je razočaral tukajšnjo parlamentarno desnico. Zaskrbljenost je seveda narasla tudi zaradi alarmantnih vesti iz Londona, da se ministrskemu predsedniku Edenu čedalje bolj majoje tla pod nogami.

Zato uradni predstavnik na današnjem sestanku z novinarji v zunanjem ministrstvu ni mogel praktično in jasno odgovoriti na nobeno izmed mnogih vprašanj novinarjev. Priznal je samo, da se »dogodki razvijajo s fantastično naglico« in da mnogi zaradi tega »nimajo več fizične moči, da bi jih spremljali«.

Tako je ostalo brez odgovora vprašanje o odločitvi Velike Britanije, da bo opustila nadaljnje bombardiranje egiptovskega ozemlja, čeprav se boji nadaljevanja, kakor tudi vprašanje reaganja na švicarski predlog, naj bi se v Ženevi sestala konferenca štirih. Sodeč po nekaterih znamenjih bi lahko domnevali, da je cilj sedanje desničarske gonje za »obsojbo agresije na Madžarskem« pravzaprav tudi ta, da bi dobila francoska vlada premor sprico presenetljivih političnih napak in izjalovljenih poskusov, da bi našla izhod iz sedanjega položaja kratko malo z uporabo vojaške sile in z bliskovito vojno.

KONEC BOJEV toda Eden terja britanske tehnične operacije na prekopu

LONDON, 6. nov. (Tanjug). - Nocoj o polnoči bodo ustavili sovražnosti v Egiptu. Predsednik britanske vlade Eden je nocoj v Spodnjem domu sporočil, da so dobile britanske oborožene sile ukaz, naj ustavijo boje. Hkrati je napovedal aranžmaje za odstranitev ovir na Sueškem prekopu. Dejal je, da je njegova vlada sprejela ta sklep zato, ker sta Egipt in Izrael v OZN privolila v poziv o ustavitvi sovražnosti.

Kar zadeva ustanovitev mednarodne sile, je Eden dejal, da je egiptska vlada privolila vanje, da pa je hotela kaj več zvedeti o stališču Velike Britanije in Francije glede tega načrta.

Eden je poudaril, da odstranjevanje ovir na prekopu ni vojaška operacija, in pripomnil: »To vprašanje je zelo nujno in v interesu svetovne pločbe in trgovine.«

Rekel je, da so britansko-francoske vojaške sile opremljene za delo pri odstranjevanju ovir na prekopu in da britanska vlada predlaga, naj bi to delo zaupali tehnikom, ki so v sestavi teh sil. »Pod tem pogojem«, je izjavil Eden, »je britanska vlada ukazala svojim vojaškim silam, naj popolnoma ustavijo sovražnosti.«

O tem pogovoru za ustavitve vojaških operacij je Velika Britanija danes obvestila generalnega sekretarja OZN.

Dag Hammarskjöld je potrdil prejem tega obvestila. Izjavil je, da je prejel enako obvestilo tudi iz Pariza.

EDENOV ODGOVOR MARŠALU BULGANINU

Naš cilj je praktično dosežen

ker so prenehale sovražnosti med Izraelom in Egiptom

London, 6. nov. (Tanjug). Po izjavi o ustavitvi ognja v Egiptu je predsednik britanske vlade Eden seznanil Spodnji dom s svojim odgovorom na sinočno poslanico maršala Bulganina. Eden je v odgovoru poudaril, da je poslanico sprejel z občalovanjem in da jo je zaradi tona, ki je v njej

uporabljen, prvi trenutek mislil vrniti »kot docela nesprejemljivo.«

»Toda«, je nadalje rečeno v odgovoru, »trenutek je tako resen, da mislim, da Vam moram odgovoriti.« Eden je zatem navedel, da je britanska vlada že nekajkrat izjavila, da je »osnovni smoter akcije, ki so jo podvezle britanska in francoska vlada, ustavitve bojev med Izraelom in Egiptom in ločitev vojskujočih se strani. Ta cilj je zdaj praktično dosežen.«

Eden je dejal, da se njegov odgovor maršalu Bulganinu prav tako dotika tudi predlagane ustanovitve mednarodnih sil Združenih narodov. Dodal je, da je v njegovem odgovoru povedano, da bi morala tudi sovjetska vlada vlada podpreti predloge za ustanovitve mednarodnih sil, katerih smoter bi bil onemogočiti obnovitve sovražnosti med Izraelom in Egiptom, umik izraelskih sil in sprejem potrebnih ukrepov za

odstranitev ovir in ponovno vzpostavitev prometa skozi Sueški prekop, kakor tudi rešitev drugih problemov na tem področju.

Potem ko poudarja, da bi to »prispevalo k miru«, britanski odgovor nadaljuje: »Naš cilj je najti miroljubno rešitev, ne pa spreti se z vami. Toda ne morem si kaj, da ne bi odgovoril na neuteemeljene obtožbe v vaši poslanici.«

Na koncu odgovora je Eden vzporedil položaj na Bližnjem vzhodu s položajem na Madžarskem trdeč, da se izgube v Egiptu ne morejo vzporediti z izgubami, ki so jih na Madžarskem zakrivila sovjetske sile. Eden nato poudarja, da so Združeni narodi pozvali sovjetsko vlado, naj se vzdrži »oboroženega napada na madžarski narod« in da bo po sovjetskem stališču »ocenjena iskrene besedi, katere ste smatrali za potrebno uporabiti o britanski vladi.«

Danes dve seji Generalne skupščine OZN

New York, 6. nov. (AFP). Sekretariat OZN je pozno zvečer objavil, da bo na zahtevo Egipta in skupine azijsko-afriških dežel ponoči ob 3.30 seja Generalne skupščine. Na seji bodo razpravljali o položaju v Egiptu.

Delegacija azijsko-afriških dežel, na katere zahtevo je bila sklicana nocojšnja seja, zahteva nujen umik francosko-britanskih in izraelskih sil z egiptovskega ozemlja. Resolucija nadalje zahteva, naj generalni sekretar ZN Hammarskjöld v 24 urah po sprejetju resolucije poroča o odgovorih zainteresiranih dežel.

Izredna seja Generalne skupščine, na kateri bodo govorili o položaju na Madžarskem, bo jutri ob 21. uri po jugoslovanskem času.

Vesti iz Pariza o položaju v Egiptu

Pariz, 6. nov. (AFP). Predstavnik francoskega obrambnega ministrstva je nocoj objavil, da so francosko-britanske čete zasedle Sueški prekop skoraj v vsej njegovi dolžini. Rekel je, da se lahko smatra, da je 95 % egiptovskih letal uničenih in da so enote egiptovske mornarice resno poškodovane ali potopljene. Na koncu je dejal, da so enote egiptovske armade na obalah Sueškega prekopa uničene ali razbite.

Egiptovsko poročilo

Kairo, 6. nov. (Reuter). Egiptovska armada je nocoj objavila poročilo št. 31, v katerem je rečeno, da se je britansko-francoski napad na Port Said nadaljeval ves dan. Poročilo dodaja, da so mesto danes bombardirali iz zraka in z morja in da enote egiptovske armade skupaj z ljudstvom vodijo borbe s sovražnikom za vsako ulico in za vsako hišo.

ZDA ZAVRNILE POBUDO Sovjetske zveze o skupni intervenciji v Egiptu

Washington, 6. nov. (AFP) - Bela hiša je objavila v pretekli noči deklaracijo v odgovor na poslanico, ki jo je poslal sinoči predsednik sovjetske vlade Bul-

ganin predsedniku ZDA Eisenhowerju. ZDA v deklaraciji med drugim odklanjajo pobudo sovjetske vlade, naj bi sporazumno s SZ uporabile svoje oborožene sile za ustavitve vojnih operacij na Bližnjem vzhodu. V deklaraciji je rečeno, da je »takšna pobuda nerazumljiva«, da bi pomenilo poslati nove oborožene sile v Egipt »kršitev ustanovne listine OZN« in da bi bila »dolžnost vseh članic OZN, vstevši ZDA, da bi se takšnemu poskusu uprle.«

terjala konec sovražnosti, umik vseh tujih čet in ustanovitev sil OZN z nalogo, da »stabilizirajo položaj na tem področju, dokler ne bi našli izhoda.« »Vse zainteresirane dežele«, je rečeno nadalje, »morajo sprejeti te resolucije OZN naglo in dobronamerno.«

Bela hiša nadalje poudarja, da »niti sovjetske niti katerekoli druge oborožene sile zdaj ne morejo prodrati na Bližnji vzhod, razen s pooblastilom OZN.« Vsak takšen ukrep, je rečeno na koncu deklaracije, bi pomenil neposredno kršitev resolucij OZN, v katerih se zahteva umik vseh tujih čet iz Egipta.

Molletov odgovor maršalu Bulganinu

Pariz, 7. nov. (AFP). Predsednik francoske vlade Mollet je sinoči odgovoril na poslanico premiera Bulganina. V odgovoru poudarja stališče svoje vlade, da ne gre za vojne operacije proti Egiptu, temveč za »akcije, katerih namen je izboljšati negotovi položaj« na tem področju. Mollet pravi nadalje, da bi »dogodki dobili docela drugo smer, če bi sovjetska zveza vplivala na Kairo v skladu s politiko popuščanja na petosti in miru.« Francoski premier pravi, da je stališče njegove vlade naslednje: Dokončna ustavitve ognja, takoj ko bosta to pripravljeno pokazala Egipt in Izrael in ko bodo mednarodne sile lahko prevzele naloge, ki jim jih nalaga resolucija Generalne skupščine z dne 2. novembra. Na koncu odgovora Mollet predlaga, naj se sestane Varnostni svet na ravni ministrov in določi pogoje za dokončno ustavitve ognja in rešitev problemov na Bližnjem vzhodu.

V deklaraciji je nadalje poudarjeno, da je zdaj vprašanje Bližnjega vzhoda pred OZN, ki je

Izredna seja francoske vlade

»Egipt ne kontrolira več sam Sueškega prekopa«

Pariz, 7. nov. Na nocojšnji izredni seji francoske vlade ni sprejela nobenega sklepa v zvezi z dogodki na Bližnjem vzhodu. Po dveh urah zasedanja, potem ko sta Pariz in London obvestila Hammarskjölda o pripravljenosti za ustavitve ognja, se je Guy Mollet posvetoval z ameriškim veleposlanikom Douglasom Dilonom - že tretjič v zadnjih 24 urah.

Uradni predstavnik je dejal, da je do ustavitve ognja prišlo, ker so anglo-francoske enote doslej oba glavna cilja, ki so si jih postavile: prvič, ločitev izraelskih in egiptovskih čet, in drugič, Egiptu je odvzeta možnost, da bi sam upravljal s prekopom, ker ga več ne kontrolira. Na vprašanje, kakšen je vojaški položaj, je minister Jacquet dejal: »Mislim, da so naše čete v Ismailiji.«

Seja Izvršnega komiteja CK ZKJ

Razpravljali so o osnovnih vprašanjih naše gospodarske politike v prihodnjem letu - Kongres Zveze komunistov bo jeseni 1957

Ljubljana, 6. nov. Pod predsedstvom tovariša Tita je bila danes v Ljubljani razširjena seja Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Na seji so v zvezi s pripravami za družbeni plan za leto 1957 kakor tudi za perspektivni plan proučevali osnovna vprašanja naše gospodarske politike v prihodnjem letu.

Izvršni komite CK ZKJ je sklenil predlagati Centralnemu komiteju, naj bi bil jeseni 1957 VII. kongres ZKJ.

Izvršni komite je izvolil komisijo za izdelavo načrta programa

ZKJ, ki ga bodo predložili VII. kongresu.

Izvršni komite je izvolil tudi komisijo za proslavo 40-letnice Oktobrske revolucije.

Egipt poziva na pomoč

Kairo, 6. nov. (AP). Egiptovska vlada je poslala davi vsem deželam poziv, v katerem je rečeno: »V tem usodnem zgodovinskem času, ko gre za obrambo pridobitev človeštva in ko je človeštvo pahnjeno spet v kaos in divjaštvo, ko so Francija, Izrael in Velika Britanija podlo napadle Egipt in s skrajno brezobzirnostjo razvile zastavo brezpravja in sramote, poziva Egipt po vsem svetu vse tiste, ki jim je še mar človeško dostojanstvo in zakonitost v mednarodnih odnosih, naj mu pošljejo prostovoljce, orožje in sleherno drugo

pomoč. Egiptski narod bije boj za svoj obstoj, za svojo čast, zase in za svojo deželo, bojuje pa se tudi za civilizirani svet. Egipt potrebuje vašo pomoč.«

Diplomatske družine se selijo iz Izraela

Tel Aviv, 6. nov. (AFP). Vlade ČSR, Poljske, Madžarske, Romunije in Bolgarije so v svojih poslanlistvih v Tel Avivu naročile, naj čimprej evakuirajo žene in otroke diplomatskega osebja. Sovjetsko diplomatsko predstavništvo je evakuacijsko že končalo.

Čestitka predsednika Tita ob obletnici Oktobrske revolucije

Beograd, 6. nov. (Tanjug). - Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorošilovu ob proslavi 39-letnice Oktobrske revolucije naslednjo brzojavko:

Ob proslavi 39-letnice Velike oktobrske revolucije mi dovolite, da v imenu narodov Jugoslavije in osebno pošljem Vam in narodu Sovjetske zveze priskrčne čestitke in pozdrave z najboljšimi željami za nadaljnje uspehe v izgradnji vaše socialistične dežele, v krepitvi prijateljskih odnosov med našima dvema deželama in sodelovanja med vsemi miroljubnimi narodi na svetu.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 7. novembra Deloma oblačno, ponoči in dopoldne po kotlinalah megla. Jutranje temperature med -3 in -7. v Primorju -4, najvišje dneve med 3 in 8. v Primorju 12 stopinj C.

STANJE VREMENA

Zahodno in srednjo Evropo zajema področje visokega zračnega pritiska, ki se nad Alpami še krepi. S svojim strujanjem uvaja frontalne motnje prek vzhodne Evrope proti Črno morju.

Ob 39-letnici Oktobrske revolucije

(Nadaljevanje s 1. strani)

»moč socializem okrepi samo tedaj, če se delavski razred nauči upravljati... brez tega je socializem samo želja.«

»Po našem mnenju,« je rekel Lenin ob tej priložnosti, »je najvažnejše in najdragocenejše to, da se loče upravljanje delavci sami, da preidemo od delavske kontrole, ki je morala ostati kaotična, razcepljena, obrtna, nepopolna v oseh važnejših panogah industrije, na delavsko upravljanje industrije v splošnem nacionalnem obsegu.«

Kako veliko važnost je pripisoval Lenin temu vprašanju, vidi moč tudi iz naslednjih besed: »Omogočiti vsem, čeprav tudi nepismenim, neizkušenim delavcem, toda pomeznim z množicami, vsem, ki odkritostno žele ugotoviti novi red, omogočiti vsem članom in nečlanom partije, da se uče in delajo v novi proletarski državi, da upravljajo in ustvarjajo bogastvo.«

Ob četrti obletnici Oktobrske revolucije je Lenin opozarjal na to, da milijonov ljudi ni moč privedi v komunizem z golim navdušenjem, marveč ob pomoči navdušenja, porojenega v veliki revoluciji, toda na osebnih koristih in na osebnih zainteresiranosti.

Sodobni razvoj države, ki grade socializem, kaže, da se pojavljajo ta zelo važna vprašanja zdaj z osovito ozirno že blizu 40 let, odkar je Lenin opozoril nanje. Očitno je, da po Leninu razvoj ni šel po poti obravnavanja teh važnih vprašanj, marveč njihovega potiskanja v ozadje. Neogibno pa so se morala kdaj pa kdaj znova pojaviti, in zdaj se pojavljajo kot problemi izredne važnosti.

Ni pretirano reči: da je svet prej obravnaval ta vprašanja, da jih je obravnaval na način, kakor jih je pojmoval Lenin, ne bi prišlo do dogodkov, kakršni so sedanj na Madžarskem. Namesto analiziranja naših dni na podlagi marksistične metode smo zadnja desetletja bolj poslušali frazo o moči delavskega razreda, frazo, ki se je dostikrat spremenila v fetiš, malokdo pa je analiziral stvarno, konkretno vsebino te fraze.

Delavski razred je stvarna sila, kadar se bori za nove odnose, za oblast. Kadar pa dobi v roke državno oblast, jo mora izkoristiti za nadaljnje razvijanje in krepitev sil delavskega razreda prek neposrednega upravljanja podjetij in tovarn. To je bila ena izmed tež marksiistične nauka, ena izmed nalog Oktobrske revolucije in eden izmed ciljev voditelja te revolucije Lenina. To je hkrati ena najbolj pozitivnih pridobitev naše revolucije, preverjena v osakdanji praksi delovnih kolektivov naše dežele.

Zlavljenje tudi kaže, da navdušenje delavskega razreda po prvobitni oblasti postopoma pada, če tega navdušenja ne povežemo z osebnimi koristmi delovnega človeka, s koristjo celote, s koristjo skupnosti. Revolucionarno navdušenje delavcev, ki bi se povezovalo s sodelovanjem najširših množic v upravljanju, je postopoma zamenjal aparat, ki se je čedalje bolj poskušal obdržati in menil, da je poklican, da misli, dela in od-

loča v imenu milijonov delovnih ljudi. Čim bolj smo se oddaljvali od Oktobrske revolucije, tem jasneje je bilo videti, da vrsta vprašanj, ki jih je postavila revolucija na dnevi red, še ni urejenih, njihovo zanemarjanje pa se je spremenilo v oviro za nadaljnji, za močnejši razvoj socialističnih sil in socialističnih odnosov.

Sodobni položaj je hkrati nova faza v razvoju socializma, faza odstranjevanja ovir in čiščenja terena tako v praksi kakor tudi na področju ideologije, za novi, močnejši, vsebinsko bogatejši razvoj. Odstranjevanje teh ovir ne pojde enolično v oseh deželah, ki grade socializem ter v oseh delavskih partijah in gibanjih, ki se bore za socializem.

Jugoslavija je začela odstranjevati te ovire na specifičen način in v specifičnih pogojih po letu 1948. Sovjetska zveza je začela razbijati te ovire prek dogodkov, ki so prišli do izraza na 20. kongresu. Poljska jih razbija na specifičen način, na podlagi poznavanja sklepov iz sedanjega položaja, na podlagi analize lastnih pogojev ob naslonitvi predvsem na delavski razred. Najbolj žalostni izrazi razbijanja ovir v razvoju socializma so se pokazali v znanih dogodkih na Madžarskem. Tu je prišla med drugim do izraza zbežnost, brezbriznost in otopelost dela komunistov, mimo katerih je šlo žiljenje komunistov, ki so otopeli na starih nazorih.

Premaganje ovir in čiščenje terena se razvija — čeprav nenakomerno — tudi v delavskih gibanjih drugih dežel. Izraze tega gibanja vidimo sleherni dan od italijanskih komunistov in socialistov do zadnjega kongresa belgijskih sindikatov in stališča angleških delavcev nasproti vojni v Egiptu.

Iz tega čiščenja terena se začnjenjajo prikazovati tudi načela, na katerih naj slone odnosi med partijami in državami, ki grade socializem. Ni naključje, da se ti odnosi na novi, zdravi podlagi oblikujejo prek sporov, trenj in protislovij, že zdaj pa je jasno, da bo pomenil proces nastajanja novih odnosov odstranitev se ene ovire in uveljavitev novih možnosti za krepitev in rast socialističnih sil.

V tem oziru praznovanje 39-letnice Oktobrske revolucije ne pomeni samo jasneje spoznati tiste probleme in naloge, ki jih je ta revolucija postavila na dnevi red, marveč tudi spoznati skupek oseh malone v 40 letih pridobljenih pozitivnih in negativnih izkušenj hkrati z jasno analizo sodobnih gibanj in dogajanja na svetu.

Oktobrska revolucija je pomenila velik skok v gibanju tistih sil, ki se zavestno bore za socialistične družbene odnose. V minulemu obdobju so te sile silno narasle. Zdjaj so v kvalitetno novi fazi. Zato ni pretiran optimizem, kadar govorimo o novih možnostih za nadaljnjo krepitev socializma vzhlic težavnemu položaju, v katerem so se znašli zdaj mednarodni odnosi in vzhlic nevarnemu širjenju »malih vojn« kot posledice sedanjih protislovij v sodobnem človeštvu, zaostritev teh protislovij na posameznih področjih in vzporedno s tem čiščenje terena in začetka izločanja tistih negativnih pojavov in negativnih praks, ki se je zakoreninila v razvoju socializma in krepitev socialističnih sil.

PISMO IZ BEOGRADA

Možnosti rehabilitacije obolelih in poškodovanih

Izjava upravnika Centra za usposabljanje invalidov dr. Miroslava Zotovića za »Ljudsko pravico«

Na mednarodnem kongresu Društva za pomoč invalidom leta 1951 so objavili, da ima nad 25% vseh ljudi na svetu omejene življenjske možnosti in delovno sposobnost. Po nepopolnih podatkih trpi tudi pri nas 3% ljudi za posledicami bolezni, poškodb ali prirojениh hib. Takšnih ljudi imamo 500.000 in družba jim mora pomagati.

CILJ REHABILITACIJE

»Rehabilitacija je zelo zamotan proces, ki sega od prvega dne poškodbe ali obolenja do ponovne sposobnosti za delo oziroma do zaposlitve.« je poudaril dr. Zotović. »Pri usposabljanju obolelih in poškodovanih mora sodelovati več služb: zdravstvena, prosvetna, socialna zavarovanje in razna gospodarska podjetja. Potrebno je tudi sodelovanje sindikatov, organizacij vojaških vojnih invalidov, Rdečega križa in drugih. Delo teh služb mora biti vskladeno in razvijati se mora po določenem programu, prilagojenem razmeram vsake dežele posebej. Če tega ne bi storili, tudi uspehi ne bi bili zadovoljivi.«

DVE FAZI REHABILITACIJE

Rehabilitacija invalidov delimo v glavno in dve fazi: medicinsko in poklicno. Po naših razmerah in možnostih mora služba rehabilitacije uporabljati zdravstvene ustanove za prvo, gospodarska podjetja pa za drugo fazo. Klinike in večje bolnišnice bi si morale prizadevati, da bi si njihovih bolnikov opomogli ne samo zdravstveno, marveč tudi funkcionalno. »Nobena bolnišnica ne bi smela opustiti bolnika, dokler si ne opomore toliko, da lahko dela.« je rekel naš znani strokovnjak. »Zato bi morale klinike in večje bolnišnice imeti v ta namen tudi posebne rehabilitacijske oddelke.«

Kakor moramo medicinsko rehabilitacijo opraviti v bolnišnicah ali na klinikah, tako jo je treba poklicno opraviti v večjih podjetjih mest in industrijskih središč. V teh podjetjih bi usposabljali invalide v splošnih oddelkih skupaj z zdravimi ali v posebnih oddelkih, znanih kot zaščitne delavnice. Tu bi ustvar-

S TISKOVNE KONFERENCE DR. PAVLA GREGORIĆA

Tudi kmetijske proizvajalce

bo treba nujno zdravstveno zavarovati

Beograd, 6. nov. (Tanjug). Danes je bila v sekretariatu za informacije Zveznega izvršnega sveta tiskovna konferenca, ki jo je sklical član Zveznega izvršnega sveta dr. Pavle Gregorić. Novinarje je pozval, naj prispevajo k temu, da bi ljudje naposled začeli pojmovati, da zdravstvena politika ni samo v delu zdravstvene službe, temveč da je treba nanjo gledati tudi z drugih vidikov, predvsem z gospodarskega.

Naša dežela ima še zdaj zaradi bolezni kakih 15 milijard dinarjev izgube na leto, čeprav smo dosegli precejšnje uspehe v razvoju zdravstvene službe. Pri zadevanju na tem področju ne bodo imela popolnega uspeha, vse dokler tudi ostalih 60% našega prebivalstva ne bo zajelo zdravstveno zavarovanje. Po mnenju dr. Gregorića bo treba nujno zdravstveno zavarovati tudi kmetijske proizvajalce, dasi se utegnejo pri uveljavljanju te vrste zavarovanja pojaviti razne težave.

Dr. Pavle Gregorić je pri tem zlasti poudaril, da je treba upoštevati, da tudi zdaj dolgujejo ljudski odbori zdravstvenim ustanovam milijardo dinarjev za zdravljenje kmetijskih proizvajalcev, čeprav nimamo zdravstvenega zavarovanja za kmetovalce. Mar ne bi bilo smotno, je menil dr. Gregorić, da bi ustvarili iz prispevka kmetovalcev samih sredstva za njihovo zdravstveno zavarovanje, ne pa da mora vse stroške nositi skupnost. Zdravstveno zavarovanje kmetovalcev bi bilo treba uveljavljati postopoma, uveljavljati ga tam, kjer so možnosti za to.

Dr. Pavle Gregorić je zlasti poudaril preventivne ukrepe za zdravstveno zaščito, ne samo na področju zdravstvene službe, temveč tudi na širšem torišču. Opozoril je, da boj proti trebušnemu tifusu in davici kljub prizadevanjem zdravstvene službe ne more imeti uspeha vse dotle, dokler ne bo imelo prebivalstvo v mnogih naših krajih na razpolago higiensko čiste vode. Dr. Gregorić sodi, da je čas, da bi napravili načrt za daljšo dobo o ureditvi tega vprašanja.

Dr. Gregorić je obrazložil tudi svoje mnenje o drugih vpraša-

njih s področja ljudskega zdravstva. Ko je govoril o kadrih, je opozoril na to, da je treba zagotoviti prek plačnega sistema čim več zdravnikov za splošne bolezni. Nelogično je, da ima zdaj mlad zdravnik-specialist večjo plačo kot pa zdravnik za splošne bolezni z dolgoletno prakso. Po-

sebej je opozoril na pomanjkanje srednjega medicinskega kadra in babic ter na to, da je treba posvetiti več pozornosti šolam za te kadre tako, da bi odprli internate. Pouk na medicinskih fakultetah in višjih medicinskih šolah bi morali prilagoditi našim potrebam.

Dr. Gregorić je tudi menil, da ne bi bilo smotno, če bi uklinili privatno prakso v vsej deželi, temveč je treba prepustiti republikam, naj izvedejo svoje predpise glede na razvoj zdravstvene službe in število zdravstvenih kadrov na njihovem področju.

Nov napredek v proizvodnji koksa

iz mešanic domačih in uvoženih premogov

Zadnje dni junija so začeli poskusiti se tako nadaljevali ob vzporedni rasti koksarne Lukovca, kjer je bilo treba nemudoma začeti s pridobivanjem koksa. Tako so zgradili naprave, ki so potrebne za koksanje uvoženega — koksnoaktivnega premoga. Poskuse, ki so bili zaključeni prvega avgusta letos, je potem analizirala posebna komisija, ki je pred približno štirnajstimi dnevi izdelala dokončne analize in jih predložila z nekaterimi sugestijami Komisiji za koks. Le-ta pa je zasedala v začetku tega meseca v Beogradu. Ob tej priložnosti nam je predstavnik Kemičnega inštituta v Ljubljani kot član komisije ustregel z nekaterimi podatki:

Znano je, da je raziskovalno delo za oplemenitenje oziroma koksanje naših premogov narekovalo predvsem gospodarska potreba. Zaradi nenadnega izostanka koksa, ki smo ga uvažali, je zrasla koksarina Lukovca, kjer naj bi v ustreznih napravah in postopki pridobivali koks iz domačih premogovih mešanic. Problem pridobivanja je bil tedaj rešen teoretično — praktično pa je bil v začetni laboratorijski fazi. Po-

skusi so se tako nadaljevali ob vzporedni rasti koksarne Lukovca, kjer je bilo treba nemudoma začeti s pridobivanjem koksa. Tako so zgradili naprave, ki so potrebne za koksanje uvoženega — koksnoaktivnega premoga.

Ko so bili v Ljubljani zaključeni polindustrialni poskusi koksanja iz mešanic domačih oziroma domačih in uvoženih premogov, je postalo jasno, da bi bilo treba naprave v Lukovcu precej preurediti. Na to pa ni bilo moč misliti. Naši koksarji iz znanstvenih zavodov, ki spričo takih okoliščin niso uživali pravega razumevanja, so tedaj nadaljevali s poskusi v industrijskem obsegu v Lukovcu. Pri tem jih niso zavirale le omejene težave, temveč tudi nekatere »drobne zadeve« kot n. pr. neurejeno skladišče premoga v Lukovcu, kjer ni bilo moč pravilno pripravljati ustreznih mešanic, slabe možnosti eksploatacije rudnika v Kaknju, ker ni bilo železniške zveze itd.

Vzhlic vsemu temu so s poskusi v preteklem in letošnjem letu — o rezultatih je javnost podrobneje že poučena — uspeli določiti mešanice domačih premogov ter domačih in tujih premogov za koks, ki ga je moč porabiti za barvno metalurgijo oziroma za proizvodnjo surovega železa.

Prvega avgusta zaključeni poskusi so po poročilu posebne komisije prinesli nov napredek na tem področju. Za štiri nadaljnje vrste koksa, izdelane iz premogovih mešanic, ki so v njih domači in uvoženi premogi v različnih razmerjih, so ugotovili, da so porabni za proizvodnjo surovega železa. S pomočjo teh vrst koksa so namreč izdelali surovo železo, ki po svoji kvaliteti ustreza normalni. Nihanja odstotkov žvepla v koksu do 1,5% kvalitete železa bistveno ne izpreminja. Pri nadaljnjih dveh vrstah pa je odstotek občutnejši — tako da se

Seja obeh zborov OLO Maribor

Včeraj je bila seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Maribor. Na dnevnem redu je bilo poročilo Sveta za notranje zadeve in splošno upravo, ki ga je prebral Pavel Baloh. Poročilo je izčrpno zajelo kazniva dejanja in škodljive pojave v gospodarstvu, kmetijstvu in trgovini s kmetijskimi in lesnimi proizvodi, kaznivo dejavnost mladoletnikov, prometno varnost, matično službo, požarno varnost, obmejne ustanove in delo komisij za zaposlitev bivših kaznjencev. Svet je predlagal obema zboroma več predlogov za isticaritev močnejšega nadzorstva nad družbenim premoženjem, okrepitev inšpekcijske službe, ustanovitve važnih kontrolnih organov v podjetjih in nekaj ukrepov, ki bi zmanjšali kazniva dejanja mladoletnih.

Nekaj o preskrbi z živili

Trg bo z njimi čedalje bolj preskrbljen

Nedavno uveljavljeni predpisi Zveznega izvršnega sveta o svobodnejšem režimu prometa in cen žita domačega pridelka bodo vsekakor v precejšnji meri vplivali na trg, zlasti na promet z žitom o tako imenovanem dopolnilnem preskrbovanju nežitrodnih krajev in živilske industrije. V tej zvezi smo se obrnili na direkcijo za prehrano z vprašanjem, kakšna je zdaj preskrba z osnovnimi živili in kakšne so perspektive na tem področju.

Odgovor je zadovoljiv: V zadnjem letu ni bilo na trgu z osnovnimi živili nobenih motenj. Z moko, mastjo, sladkorjem, oljem in soljo je trg dobro preskrbljen.

PRESKRBA JE V GLAVNEM ZAGOTOVLJENA

Razen redne preskrbe prebivalcev s potrebnimi količinami kruha je na trgu dovolj vseh vrst moke. Če upoštevamo uvožene količine pšenice in tiste količine, ki jih bomo po pogodbi, sklenjeni te dni, uvozili iz ZDA, lahko mirno rečemo, da so krite vse potrebe. Isto velja za masl. V prvem polletju smo je uvozili 40.000 ton, tako da je bil trg stabiliziran. Z domačo proizvodnjo in z novimi količinami masti, ki jo bomo

uvozili iz ZDA, bo preskrba z mastjo tudi v prihodnje zadostna. Novo kampanjo sladkorne pese smo začeli s precejšnjimi zalogami sladkorja. Tovarne sladkorja delajo zdaj s polno zmogljivostjo. Razen tega bomo pravočasno uvozili manjkajoče količine sladkorja, tako da lahko mirno rečemo, da je kljub povečani potrebi preskrba s sladkorjem zagotovljena do novega pridelka, t. j. do prihodnje jeseni.

Tudi tovarne olja imajo dovolj zalog, ker smo v prvem polletju uvozili znatne količine oljaric. Razen tega imamo zaloge olja iz domačih oljaric, tovarne pa delajo s polno zmogljivostjo.

DOMAČA PROIZVODNJA MARGARINE

V direkciji za prehrano so nam povedali, da je zadnje čase na trgu primanjkovalo margarine. Bilo pa je poletje, ko je bilo na trgu dovolj ostalih maščob, mnoga podjetja pa nimajo naprav, kamor bi spravila margarino, da se ne bi v vročih dneh pokvarila, medtem ko margarine nismo uvažali.

Zdjaj pa bo margarine dovolj, ker jo bo izdelovala tovarna olja v Zagrebu, ki je je nekaj že poslala na trg. Margarina je prvovrstna, ker jo izdelujejo iz čiste kokosovega olja.

Na vprašanje, ali bo domača proizvodnja lahko krila potrebe trga, so nam odgovorili, da bo tovarna olja v Zagrebu izdelala okrog 200 ton margarine na mesec. Če to ne bo dovolj, bodo podjetja nekaj margarine uvozila.

Zadovoljiva je tudi preskrba trga s kavo, soljo, rižem in drugimi osnovnimi živili. Te dni bodo prispelje tudi prve količine uvožene čebule, da je bo na trgu več.

Perspektive so potemtakem zelo ugodne. Glede na doslej zagotovljene količine iz domače proizvodnje in vvoza ter nove količine, ki jih bomo uvozili z ZDA, smo lahko — pravijo na direkciji za prehrano — povsem brez skrbi, da bo trg še nadalje čedalje bolj preskrbljen z osnovnimi živili. K temu bodo v dopolnilnem preskrbovanju z žitom znatno pripomogli tudi novi predpisi Zveznega izvršnega sveta.

Sadna akcija

ena izmed pobud za ustanavljanje šolskih in mlečnih kuhinj

Ni dolgo tega, kar je mladina iz Brd nabrala kamion grozdja in ga poslala otrokom v Idrijo. Otroci iz Krke na Dolenskem pa so od pol vodstva podmladka RK zbrali 650 kg krompirja, 50 kg fižola in enako količino nekaterih drugih poljskih pridelkov ter vse to namenili poslati osnovni šoli v Mostah v Ljubljani za njihovo šolsko kuhinjo.

Vzhlic letošnji slabi letini nam ti podatki torej kažejo, da je plemenita pobuda RK — njej so se imeli že lani mnogi šolarji v kralju brez sadja ali v industrijskih središčih zahvaliti za malice s sočnimi jabolki, ki so jim jih poslali šolski tovariši z sadonosnih krajev — tudi letos naša veliko mladina, zavzetih pristavev. Tako imenovana sadna akcija se je letos razširila tudi na ostale poljske pridelke z namenom založiti predvsem šolske in mlečne kuhinje ter s tem čimvečje število šolarjev zagotoviti tečen in vitaminski dodatki obroku k hrani. Akcija vodi samostojno podmladka RK, svedra pod nadzorstvom okrajnih in občinskih odborov RK in s sodelovanjem prostevnih delavcev. Čeprav se na Glavnem odboru RK potijo, da imajo slab pregled nad potekom akcije, ker steer tako prizadevali podmladkarji iz skromnosti ali kaj pozabijo pošilati poročila o tem, kako sami sodelujejo v sadni akciji, vendar lahko mirno rečemo, da je naš mladi rod v tem oziru letošnjo jesen še mnogo napravil.

Mladen Bogosavljević odlikovan z Redom dela I. stopnje

Podpredsednik Izvršnega sveta Srbije Voja Leković je včeraj slovesno izročil Red dela I. stopnje Mladenu Bogosavljeviću, predsedniku Centralnega odbora sindikata delavcev in uslužbencev živilske in tobačne industrije Jugoslavije, s katerim ga je odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Mladen Bogosavljević je dolgoletni sindikalni funkcionar v domačih in tujih organizacijah. Delal je 17 let v Ameriki in 21 let v SZ. V vodstvu sindikata živilske in tobačne industrije je od leta 1947.

Devizni tečaj

Table with exchange rates for various currencies including US dollar, DM, and Lit.

Opombe: številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. predhodni srednji tečaj FLR, 3. srednji tečaj FLR, 4. tečaj v ...

Zmaga egiptskega ljudstva v odporu proti »bliskoviti vojni« agresorja

(OD POSEBNEGA DOPISNIKA)

Kairo, 6. nov. Upanje agresorjev na »bliskovito vojno« se ni uresničilo. Odpor egiptovske vojske in ljudstva je vreden občudovanja. To je moral priznati sam poveljnik francosko-angelskih čet na Cipru. Morala egiptovskega ljudstva ni omajana. V navzočnosti predsednika Naserja, ki je preživel večer ves dan na fronti, so se egiptovske čete s prebivalci Port Saída vred odločno borile proti padalcem. Drži, kar je razvidno tudi iz poročil s Cipra, da je prvi val padalcev, spušen večer ob 7.30 zjutraj, povsem uničen, ne drži pa, da so voditelji Port Saída ponudili vdajo, kakor

je izjavil Eden v parlamentu, da bi z izmišljenim uspehom zavezal opoziciji usta.

Zdaj je jutro 6. novembra, okrog Kaira pa je slišati močno bombardiranje. Ne ustreza torej resnici izjava angleškega predstavnika v OZN, da je angleška vlada odredila prenehanje bombardiranja, kakor tudi ne drži trditve, da niso bile napadene civilne naprave.

Po izjalovljenem prvem padalskem desantu so angleška in francoska letala večer ves dan bombardirala Port Said. V njem ni nobenih vojaških naprav. Egiptovskega ljudstva pa res ni moč

ločiti od njegove vojske. Bombe, ki so neusmiljeno padale na Port Said, so ubijale žene, otroke in starce. Žrtve je mnogo. Zanesljivih podatkov še zmerom ni moč zbrati.

Vest o likvidaciji prvega padalskega desanta so sprejeli v Kairu kot praznik. Ljudje so poslušali radijske vesti, ne da bi prekinili vsakdanje delo. Na vsakem koraku je bilo slišati besedo »malruk« — kar pomeni srečno. Tako je bila sprejeta tudi vest o potopitvi francoske križarke, ki so jo potopili torpedni čolni tako rekoč v samomorilnem boju.

Odmeve bombnih eksplozij je spet slišati, toda to vere v zmago Egipta ne more omajati. Kadar-

koli hočem napisati kaj o vzdušju in življenju tu, vidim takoj pred seboj Egiptčane, civiliste in vojsake, hladnokrvne in odločne. Če slišiš koga govoriti o neobitnosti padca vlade, se nehote smeješ. Ljudstvo je strnjeno okrog Naserja. To je činitelj, ki je že prve dni onemogočil uspeh anglo-francoske agresije. Se nikoli ni bil Naser tako zelo simbol svojega naroda, pa tudi vseh arabskih dežel. Tudi če bi agresorji zasedli prekop in Egipt, so izgubili bitko. Izgubili so jo zato, ker ljudstva ni moč okupirati.

O ljudeh v tem delu sveta mnogi pravijo, da discipline ne poznajo. Toda med alarmi luči takoj ugasnejo. Temnomodre luči gore samo tam, kjer so nujno potrebne. Sami Egiptčani opozarjajo ljudi na ulicah, naj se umaknejo. Med alarmom nihče ne preneha delati. Tu zdaj ljudje delovnega časa sploh ne poznajo. V dobro zatemnjenih pisarnah, v vojaških in civilnih ustanovah, delajo noč in dan in spe kar pri mizah.

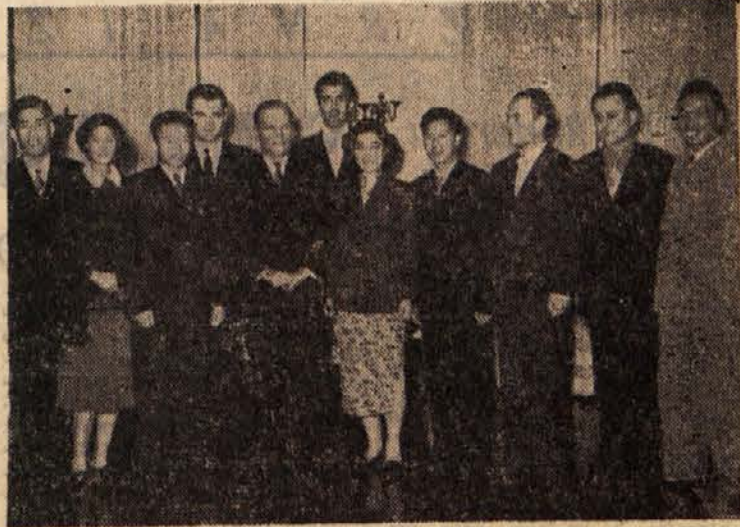
Morda bi bilo treba opozoriti na to obe zahodni državi, da med vsu svesko krizo in sedanjo agresijo na Egipt ni prišlo do nobene incidenta, do nobene provokacije ne proti tujcem ne proti režimu.

Veleposlanik Djerđa pri Favziju

Kairo, 6. nov. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djerđa je bil sinoči pri egiptovskem zunanjem ministru Favziju. V eno uro trajajočem razgovoru sta izmenjala misli o sedanjem položaju v zvezi z agresijo Velike Britanije, Francije in Izraela na Egipt ter akcije OZN.

Pisma Nehru-Eisenhower

New Delhi, 6. nov. (Indijska agencija Press Trust). Predsednik indijske vlade Nehru je poslal predsedniku ZDA Eisenhowerju pismo, v katerem ga je prosil, naj stori vse, kar je v njegovi moči, da bi prenehali boji v Egiptu. Danes mu je Eisenhower odgovoril in obljubil, da bodo ZDA ukrenile vse, da bi na Blaznem vzhodu prenehale sovražnosti in da bi bil mir obnovljen.

Predsednik republike je v soboto na Brionih sprejel delegacijo kitajske mladine, ki jo je vodil sekretar njenega CK Ju Hsi Juan (zraven predsednika Tita)

Barbarstvo napadalca

Favzijeva poslanica in Burnsovo poročilo Hammarskjöldu

New York, 6. nov. (Reuter). Egiptski zunanji minister Mahmud Favzi je poslal generalnemu sekretarju OZN poslanico, ki pravi, da britanska in francoska letala »surovo in brezobzirno« bombardirajo naseljena mesta v Egiptu in da je terjalo to bombardiranje zlasti veliko žrtve med ženami in otroki. Francija in Velika Britanija v nasprotju z zahtevami Generalne skupščine OZN ne samo nista ustavili agresije na Egipt, marveč sta jo celo

še zaostri. Ker se britanskim in francoskim silam ni posrečilo zavzeti Port Saída s padalci, so začele z novo močjo brutalno bombardirati civilno prebivalstvo, pri čemer povzročajo hudo škodo zlasti mestom in vasem.

Opazovalci OZN, ki jim povzbuje general Burns, so prav tako obvestili generalnega sekretarja o bombardiranju kairskega prebivalstva. Ena izmed bomb je padla komaj 200 korakov daleč od informativnega centra OZN v Kairu. V poročilu generala Burnsa Hammarskjöldu je rečeno, da so ga njegovi opazovalci obvestili o »močnem napadu lovskih bombnikov na kairsko mestno četrt Abasija«, ki je gosto naseljena.

Britanci zatirajo odpor Bahreincev

Damask, 6. nov. (AP). — Oblasti v Bahreinu, ki je pod britanskim protektoratom, so razpustile Arabski odbor za nacionalno enotnost, stranko, ki se je borila za osvoboditev bahreinskega otočja izpod britanske oblasti. Oblasti so objavile, da so bili vsi voditelji stranke sinoči aretirani. Zdaj je prepovedano sleherno delovanje arabskega odbora. Britanci dolže to nacionalno arabsko organizacijo, da je skriva napetosti, ki je nastala v tem s petrolejem bogatem britanskem protektoratu, odkar sta Velika Britanija in Francija napadli Egipt.

Saudska Arabija prekinila odnose z Britanijo in Francijo

Pariz, 6. nov. (AFP) — Radio Džedah poroča, da je Saudska Arabija prekinila diplomatske odnose z Veliko Britanijo in Francijo. Saudska Arabija je tudi prepovedala vsem saudsko-arabskim družbam, da nudijo usluge britanskim in francoskim ladjam ali ladjam, ki plujejo v britanska in francoska pristanišča.

Obnavljanje reda tudi na madžarskem podeželju

Budimpešta, 6. nov. V eni svojih večeršnjih oddaj je budimpeštanski radio analiziral zadnje dogodke na Madžarskem. Madžarsko ljudstvo je začelo boj proti vsemu, kar je zadnja leta grenilo življenje naših delovnih ljudi, je bilo rečeno v oddaji. »Hude napake, storjene med izgradnjo naše ljudske demokracije, so privedle do ogorčenja ljudstva, do upora.

V začetku je bil cilj upora čist. Naše ljudstvo je enotno nastopilo za zadovoljitev svojih težej, za zboljšanje svojega življenja. Pozneje so posegle vmes druge sile. Pravični boj ljudstva je prišel pod vpliv sovražnih fašističnih sil, v ospredje je stopilo osebnostno in množično maščevanje. Večina upornikov ni hotela, da bi se njihova akcija izrodila v škodljivo dejavnost protirevolucionarnih sil, v »obnovo starega«. Nova vlada hoče ljudstvu dobro. V programu je izjavila, da bo izpolnila vse njegove zahteve.

Radio »Kossuth« je pozval delavce, naj podpre napore nove vlade. Objavil je komentar, v katerem pravi med drugim: »Naše delovno ljudstvo si je v krvavo vstajo zagotovilo svobodo in narodno neodvisnost. Teh uspehov, ki jih je priznala tudi tujina, nočemo zapraviti.« Do ponovnega prelivanja krvi je prišlo tedaj, »ko je že kazalo, da je dobro mišljena vstaja dosegla svoj cilj, ker so se mnogi, zelo mnogi izdajali za revolucionarje in slepili množice.

Poveljstvo sovjetskih čet na Madžarskem se je obrnilo prek budimpeštanske radijske postaje na prebivalstvo s proglasom, v katerem je med drugim rečeno, da ruske čete niso prišle na Madžarsko zato, da bi deželo zasedle. Na madžarska tla so stopile na poziv nove delavsko-kmečke revolucionarne vlade. Nova vlada je izjavila, da se vlada Imre Na-

gya ne želi boriti proti reakcionarjem, kar je ohrabilo oborožene protirevolucionarne tolpe, da so začele pobijati delavce in rodoljube ter puščati in ropati. Proglas se zaključuje s pozivom na madžarske vojsake in oficirje madžarske vojske, naj se bore skupaj s sovjetskimi vojniki proti »razdiralnim reakcionarim silam.

Budimpeštanski radio je poročal, da je predsednik madžarske revolucionarne delavsko-kmečke vlade Janos Kadar predvčerajšnjim prispeval v Szolnok, kjer se je razgovarjal s krajevnimi voditelji in političnimi aktivisti.

Radio Pečuh je dal objaviti zapoved sovjetskega vojaškega poveljnika majorja Korjušina, v kateri je rečeno, da bodo vse kulturne ustanove in zabavišča do nadaljnega zaprta in da je treba v vseh ustanovah in podjetjih začeti delati v uradnem času. »Razformirani so protirevolucionarni odbori, prepovedane demonstracije in zbiranje na ulicah in uvedena je policijska ura od sedmih zvečer do sedmih zjutraj. Sovjetski vojaški poveljniki je pozval prebivalstvo, naj takoj odloži orožje, in opozoril, da bo vsakdo, ki bi ga našli pri njem, pozvan na odgovornost po zakonih o izrednem stanju.

Radio Pečuh je objavil tudi naredbo sovjetskega poveljstva za Baranjo in Pečuh, ki poziva vse ljudi, ki se upirajo v manjših skupinah na področju Meczeta, kakor tudi v okolici Kemeleja, naj nemudoma odlože orožje.

Dalje poroča Radio Pečuh, da je županjski izvršni komite Partije pozval prebivalstvo, naj podpre novo vlado, naj varuje demokratsko ureditev in se takoj loti dela, da bi obnovili red in disciplino. Ukinjena je bila županjska »uprava za odkup« ter ustanovljena nova »uprava za prost odkup«, ki bo skupno s posameznimi podjetji skrbel za preskrbo Pečuha. Večeraj je začelo delati več podjetij. V koksarni dela 75% delavcev, v mestni plinarni 50, v mlekarstvih podjetjih pa 80% delavcev. Teže je s premogom. Koksarna in tovarna usnja imata zaloge premoga samo še za tri ali štiri dni. Tovarne pozivajo rudarje, naj se nemudoma vrnejo na delo.

OB PRESTOLNEM GOVORU V SPODNJEM DOMU

Vprašanje Britanske skupnosti spričo anglo-francoskega napada na Egipt

Gaitskell znova poziva vlado, naj ustavi sovražnosti

London, 6. novembra (AFP). — Začetka današnjega zasedanja parlamenta, ko je v Spodnjem domu govorila kraljica Elizabeta, se nista udeležila ni ministrski predsednik Eden ne zunanji minister Selwyn Lloyd. Novo zasedanje parlamenta se je začelo v vzdušju velike napetosti v mednarodnih odnosih. Poslanci bi bili radi čimprej slišali izjavo predsednika vlade o operacijah v Egiptu in demarši Sovjetske zveze. Ministrski predsednik Eden se je vse dopoldne posvetoval s svojimi ministri. Predsednika angleške in francoske vlade sta večkrat govorila po telefonu o skupnem stališču in nadaljnji politiki. Eden je obvestil prvake Spodnjega doma, da zaradi nadaljevanja posvetovanj dapes do večera ne bo mogel podati izjave.

Novo zasedanje parlamenta je začela davi angleška kraljica Elizabeta s svojim tradicionalnim govorom. V njem je pojasnila program vlade Anthonyja Edena. Strupeno debato o francosko-angleški intervenciji v Egiptu, zaradi katere je bilo sklicano izredno zasedanje parlamenta, so za nekaj časa prekinili, da je kraljica prebrala govor, ki ga je napisal ministrski predsednik Eden in odobrila njegova vlada.

»Moja vlada,« je rekla angleška kraljica, »si bo tudi odslej ob uporabi vseh sredstev prizadeva-

la, da bi hitreje in pravično uredila mnoga vprašanja, izvirajoča iz težavnega položaja na Blaznem vzhodu.«

Dejala je, da bo vlada nadaljevala kar najtesnejše sodelovanje z Britansko skupnostjo, z deželami Atlantske zveze in mednarodnimi organizacijami, katerih članica je Velika Britanija.

Potem je pojasnila neposredne naloge Edenove vlade:

1. Vlada bo nadaljevala delo za novo, liberalno ustavo na Cipru.
2. Vlada pripisuje velik pomen okrepitevi gospodarskega sodelovanja z Evropo. Zato proučuje možnost, da bi postopoma uredila svobodno coho za izmenjavo vseh proizvodov, izvzemši živila.
3. Parlamentu bo vlada predložila osnutek zakona o razglasitvi neodvisnosti Britanske Zlate obale. Prebivalstvo tega področja naj bi dobilo neodvisnost 6. marca 1957.
4. Ustavodajna skupščina Zlate obale je izrazila željo, da postane ta dežela neodvisna država z imenom Ghana v okviru Britanske skupnosti.
5. Vlada bo izdala dekrete o ustanovitvi Antilske federacije in zahtevala, da se smrtna kazen ne odpravi, marveč da se njena uporaba uredi z novim zakonom.

Govor je trajal 12 minut.

Po govoru konservativnega poslanka Waynea, ki je poudaril, da so v prestolnem govoru »resne

besede o položaju na Blaznem vzhodu«, so konservativni govorniki opozorili na tisti del govora, v katerem je poudarjena potreba po sodelovanju v Britanski skupnosti in po odstranitvi razcepljenosti Spodnjega doma, v zunanji politiki.

Vodja opozicije Gaitskell je v zvezi s poslanico maršala Bulgantina poudaril, da spričo »dramatičnih okoliščin v zadnjih 24 urah« prelomi s tradicijo o debatah o prestolnem govoru in želi takoj opozoriti na »napet mednarodni položaj, v katerem smo se žal znašli«. Znova je pozival vlado, naj ustavi boje v Egiptu. Vlada mora biti pripravljena posvetovati se in iskati sporazuma z drugimi deželami Britanske skupnosti in z angleškimi zavezniki, če si želi njih sodelovanja.

»Predsednik vlade je večer popoldne prebral brzojavko, ki je poročala o vdaji Port Saída, in vzbudil v nas upanje v konec sovražnosti. Žal se to upanje ni izpolnilo. Dvomim celo, da se je Port Said vdal.«

Potem se je Gaitskell dotaknil britanskega sporočila OZN, da bo Velika Britanija opustila bombardiranje v Egiptu, in rekel: »Rad bi vprašal vlado, ali to drži, kajti poročila iz Egipta pričajo, da se bombardiranje nadaljuje.« Glavno vprašanje pa je po Gaitskellovem mnenju, ali je potrebno, da se nadaljuje napad na Egipt. »Egipt in Izrael sta izrazila pripravljenost, da privolita v prenehanje sovražnosti. Zato smo mi v čudnem položaju, da samo Velika Britanija in Francija doslej nista hoteli privoliti v ustavitve sovražnosti, ki sta jih začeli zaradi onih dveh.«

Gaitskell je bil presenečen, da v kraljičnem govoru prvokrat od leta 1945 ni bila omenjena OZN. »Na podlagi česa je vlada samovoljno sklenila omalovaževati OZN?«

Nazadnje je Gaitskell rekel: »Vlada bo dosegla vojaško zmago. Ali pa je res treba dokazovati, da smo skupaj s Francozi in Izraelom sposobni, da premagamo Egipt?«

Francija pred inflacijo

Ugotovitve Evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje

Pariz, 6. nov. (Tanjug). Evropska organizacija za gospodarsko sodelovanje (OECE) je danes opozorila francosko vlado na »nepregledne nevarnosti inflacionističnih težej«, ki so že več ko leto dni značilne za vse francosko gospodarstvo. »Sodeč po izkušnjah, je v Franciji težko obnoviti stabilnost, ko se enkrat pojavi inflacija.«

Poročilo OECE, ki ga je odobrila francoska vlada, navaja tri poglavitne vzroke za ta kočljivi položaj: 1. izredni vojaški izdatki Francije v Sev. Afriki; 2. splošno povečanje domačega povpraševanja in pritiska potrošnikov na trg in 3. hud mraz v minulih zimih, zaradi katerega je bil letošnji pridelek žita za kakih 50% manjši kot običajno.

LETALSKA NESREČA

London, 6. nov. (Reuter). Britansko prevozno letalo tipa »Hermes«, ki je letelo iz Tripolisa v London z 89 britanskimi vojniki in njihovimi družinami, se je pri Blackbushu v Hampshire ponesrečilo. Pri tem je bilo ubitih šest ljudi, več pa ranjenih. Pet potnikov pogrešajo.

ZELEZNIŠKA NESREČA

Chicago, 6. nov. (AFP). Sinoči sta v Chicagu trčila dva vlakla podzemeljske železnice. Pri tem se je smrtno ponesrečilo osem potnikov, nad sto jih je bilo ranjenih.

Adenauer nezadovoljen spričo brezplodnega obiska v Parizu

Pariz, 6. nov. (Reuter). Zahodnonemški kancler Konrad Adenauer, ki je prispeval na uradni obisk, je ob prihodu v Pariz dejal novinarjem, da se bo razgovarjal z Molletom o evropskih zadevah »in drugih vprašanjih«. Z Adenauerjem je prišel v Pariz tudi zunanji minister Brentano.

Razgovori med Adenauerjem in Molletom so bili napovedani že pred nekaj tedni, da bi se okrepila zamisel o enotnosti zahodne Evrope in pospešile razprave o vzajemnem sodelovanju.

Davi Guy Mollet Adenauerja ni pričakal na postaji, ker je bil zadržan spričo posvetovanju z ministri o najnovejšem razvoju položaja na Blaznem vzhodu.

Razgovori med kanclerjem Adenauerjem, Guyjem Molletom in zunanji ministroma Brentanom in Pineaujem so se začeli dopoldne. Sestanek se je začel s precejšnjo zakasnitvijo in je bil v zadnjih 48 urah že trikrat odložen zaradi »zaposlenosti francoskih gostiteljev«. Adenauerjev

obisk, ki naj bi bil posvečen razgovoru o splošnem mednarodnem položaju, o položaju na Blaznem vzhodu, dogodkih na Madžarskem ter Bulganovih spomenikah Eisenhowerju ter predsednikoma vlad Velike Britanije in Francije v zvezi z nemškimi vprašanjem, se je tako omejil na zgolj vpljnostne geste. Zaradi takšnega sprejema v Parizu pa so se temeljni odnosi med obema deželama, ustvarjeni na podlagi sporazuma o Posarju, znatno ohladili. Nemški predstavniki ne prikrivajo svojega nezadovoljstva, ker je Guy Mollet med dopoldanskim razgovorom v eni uri trikrat zapustil svojega gosta, da bi zapovestjo sprejel britanskega, ameriškega in belgijskega veleposlanika. Poudarjajo tudi, da je Adenauer takoj po prihodu izjavil francoskemu predsedniku, da se ne strinja z anglo-francosko intervencijo na Blaznem vzhodu.

Razgovori so se popoldne nadaljevali. Med sestankom je bil ameriški veleposlanik Douglas Dillon znova pri Molletu.

Ameriške volitve

Volilno pravico je imelo 102.743.000 volivcev

Washington, 6. nov. Danes so bile v ZDA volitve predsednika in podpredsednika ZDA, članov Predstavnikega doma, tretjine članov senata in 30 izmed 48 guvernerjev držav. Po uradnih podatkih je v ZDA 102.743.000 volivcev. Pravico glasovanja ima vsak ameriški državljan, ki je izpolnil 21 let. V Georgiji in Kentuckyju pa imajo volilno pravico že z 18. letom.

Na zadnjih predsedniških volitvah novembra 1952. leta je dobil predsedniški kandidat Eisenhower 55% glasov, Stevenson pa 45 odstotkov. Volivcev je bilo 98.133.000.

Predsedniški kandidati od 1928 dalje so bili:

1928: republikanski kandidat Herbert Hoover proti demokratskemu kandidatu Alfredu Smithu; 1932: demokratski kandidat Franklin Roosevelt proti republikancu Hooverju; 1936: demokratski kandidat Roosevelt proti republikanski kandidatu Hooverju; 1940: demokratski kandidat Roosevelt je tretjičkrat izvoljen za predsednika ZDA, njegov nasprotnik je republikanec Wilkey; 1944: Roosevelt je četrtič izvoljen za predsednika, kar se je v zgodovini ameriških volitev zgodilo prvokrat; 1948: predsednik demokratski kandidat Harry Truman za majhno večino 53% glasov; 1952: po dvajsetih letih je spet izvoljen republikanski kandidat Eisenhower.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Ob VI. kongresu kmetijskih in gozdnih delavcev Jugoslavije

V ponedeljek se bo začel v Osijeju IV. kongres sindikata kmetijskih in gozdnih delavcev Jugoslavije. Na kongresu bodo pregledali štiriletno delo sindikalnih organizacij in se pogovorili o bodočih nalogah tega sindikata.

Poročilo, ki je obsežno in skrbno pripravljeno, je dober pregled doseženega dela, ki je bilo vsestransko plodno. Najbolje uspehe so dosegle sindikalne organizacije v pretekli dobi pri utrjevanju delavskega samoupravljanja in pri izboljšanju gospodarnosti na posevkih in gozdnih gospodarstvih. Boj za večjo storilnost dela, za uvajanje plačevanja za doseženih pridelkih, za tpažanje sodobnejšega načina obdelovanja ter za večjo skrb in pravilno gospodarjenje z gozdnim bogastvom so razen strokovnega in splošnega izobraževanja najpomembnejše točke, o katerih bodo delegati na tem kongresu razpravljali. Na kongresu pa bodo razpravljali tudi o vlogi in mestu sindikalnih organizacij za nadaljnji razvoj kmetijskega zadržanosti in socialističnih odnosov v kmetijstvu.

Dobri del poročila obravnava vzgojno in kulturno dejavnost v teh sindikalnih organizacijah, ki je v zadnjem času bila nekoliko zapostavljena. Tudi o zdravstvenih in socialnih problemih bodo razpravljali, saj številke v poročilu kažejo, da je tudi v teh panogah še precej nesrečnih in celo nekaj smrtnih primerov, čeprav imamo tukaj opraviti z manj kompliciranimi stroji in orodjem kot je to v industriji.

Kongresu je tudi predložen nov načrt statuta sindikata, ki je prilagojen nalogam in ologi sindikalnih organizacij v sedanjem obdobju našega družbenega razvoja, obenem pa je predložena sprememba uradnega naslova tega sindikata, ki se bo od sedaj imenoval **Sindikat kmetijskih in gozdnih delavcev in uslužbencev Jugoslavije, kar dosedaj v jugoslovanskem merilu ni bilo. Sedež Centralnega odbora pa naj bi prenesli iz Novega Sada, kjer je bil do sedaj, v Beograd.**

Delavci in uslužbenci

Okrajne zadrudne zveze v Kranju so zborovali

Te dni je imela sindikalna organizacija Okrajne zadrudne zveze v Kranju svoj občni zbor. Kljub temu, da je to še mlada sindikalna organizacija, sta občni zbor in poročilo pokazala, da so njeni člani pravilno razumeli vlogo in nalogo sindikata.

V poročilu na občnem zboru in tudi pozneje v razpravi je bilo največ govora o tem, kako naj bi člani te sindikalne organizacije pomagali sindikalnim organizacijam in delovnim kolektivom v kmetijskih združenjih pri njihovem delu. Sklenili so, da bodo v okviru sindikata organizirali razne strokovne in gospodarske seminarje, tako n. pr. za izdelavo in pripravo investicijskih elaboratov, ker se uslužbenci zadrževajo na te stvari.

Selekcijsko posestvo Beltinci daje požlahtnjene sorte žit

Pred dvema letoma so ustanovili iz bivše postaje za selekcijo rastlin in kmetijskega gospodarstva v Beltincih večje gospodarstvo — Selekcijsko posestvo Beltinci. Veliko gospodarstvo ima mnogo večje možnosti kot prejšnja selekcijska postaja za raziskovanje in poizkusništvo v kmetijstvu ter semenarstvu. To delo je zelo važno za pospeševanje kmetijstva in bo moralo biti trajno, saj se seme pri samem razmnoževanju izrodi zaradi križanja in prirodnih mutacij. Zato bo treba ohranjati dosežene lastnosti semenjskih žit in jih še izboljševati. Strokovnjaki Selekcijskega posestva Beltinci pravijo, da je s setvijo izboljšanih, požlahtnjenih sort možno povečati pridelke za 25% in še več pri enaki obdelavi zemlje. To potrjujejo s poizkusi. Originalno seme je dalo mnogo večji pridelok kot navadno, in sicer pšenica »bankuti« 12%, »skadolska« 28%, »beltinska« 81% 36% in »U-1« celo 151%, hektarski donos pa se je gibal od 22 do 26,2 metrskih stotov.

USTREZNE PRIPRAVE ZA SETEV

Pri pridelovanju žitaric je važna priprava zemlje, gnojenje in seme. Z izboljšanjem obdelave in večjim gnojenjem ni moč dosegati vedno tudi večjega pridelka, ker žito poleže. To velja predvsem za stare sorte, zgodi se pa tudi pri požlahtnjenih. Zaradi tega se Selekcijsko posestvo Beltinci peča z raziskovalnim poizkusniškim delom. To delo zajema ugotavljanje najustrenejšega časa setve, gostote, količino potrebne hlevskega gnoja in umetnih gnojil ter druge stvari, ki vplivajo na rast posameznih sort.

Hkrati s tem ugotavlja selekcijsko posestvo odpornost žit pred vremenskimi vplivi in kmetijske kulture, ki so najodnosnejše kot strniščni posevki. Kmetovalci pridelujejo mnogo ozimnih žit, ki dozore tako zgodaj, da strnišča lahko preorjejo in posejejo polletne kmetijske rastline, ki do je-

seni dozore. Doslej so sejali mnogo ajde, repe in prosa. Raziskovanja selekcijskega posestva pa kažejo, da bi bila bolj donosna setev živalske krme.

PRILAGAJANJE SORT

Razne žitne sorte uspejajo najbolj takrat, ko so prilagojene vremenskim in pedološkim razmeram kraja. To je moč doseči s privzganjem, križanjem in žlahtnjenjem, kar je osnovna naloga selekcijskega posestva v Beltincih. Seminarska služba na tem gospodarstvu ustvarja tako rekoč nova semena. Ko pridelajo seme požlahtnjene sorte, ga dvakrat razmnožijo, da dobijo večjo količino, nato pa ga dajo na razpolago kmetijskim gospodarstvom in kmetovalcem, ki sejejo žita samo za kruh.

Drugo razmnoževanje originalnih semen sicer že presega zmogljivost selekcijskega posestva, zato združeno podjetje »Agromerkur«, ki skrbi za preskrbo Pomurja s semeni, priteguje k temu tudi druga kmetijska gospodarstva. Potrebe po originalnih semenih bodo namreč velike, da se bodo kmetovalci navadili, da se bodo oskrbeli z njim vsako peto leto, kakor bi bilo potrebno za ohrani-

tev visokega hektarskega donosa.

Razen pšenice, ki ji posveča Selekcijsko posestvo Beltinci največ skrbi, prideluje tudi originalna semena ječmena, rži, koruze, pa tudi povrtin in trav. V prejšnjih letih je vzgojilo dve prilagojeni sorti koruze »beltinsko trdin« in »beltinski zob«, ki so ju pozneje križali in dobili novo vrsto, ki daje za 15% večji pridelok kot prva in boljše moko kot druga sorta.

OKOLISKI KMETOVALCI JIH DOBRO POZNAJO

Kmetovalci radi ogledujejo polja selekcijskega posestva, pa tudi prosijo za nasvete. Semena sicer ne morejo dobiti neposredno, ker ima gospodarstvo sklenjeno pogodbo z Agromerkurjem v Murski Soboti za prodajo vsega pridelka. Agromerkur pa s pogodbenim razmnoževanjem tudi poveča količino semen.

Selekcijsko posestvo Beltinci skrbi na podoben način tudi za izboljšanje živinoreje, prašičereje in perutinarstva. Pri teh panogah sicer še nima takih uspehov kot pri žitih, ker nima dovolj strokovnega kadra, vendar so tudi tukaj že ustvarjene osnove.

NEKATERI UKREPI

za obnovi sadjarstva v Slovenski Istri

V Slovenski Istri so izredno dobri pogoji za uspešen razvoj sadjarstva, zlasti za pridelovanje zgodnjega sadja, sadja za industrijo in pa vrtnih jagod. Zaradi številnih škodljivcev in boleznih, ki ogrožajo sadje v Istri, pa je žal sedanje stanje sadjarstva izredno slabo. Tudi pretekla zima je napravila veliko škodo, samo na oljčnih nasadih za več kot pol milijarde dinarjev. Oljka, ki je najvažnejše sadno drevo slovenske Istre, raste na površini 600 oziroma 750 ha, ker so lansko leto na novo zasadili okrog 30 tisoč oljčnih dreves, nabavljenih iz Italije. Oljarska industrija ima vedno večjo potrebo po surovini, zato je treba čimprej urediti racionizacijo pridelovanja oljk, določiti sortimente in organizirati oljne drevesnice. Sedaj so večji plantažni nasadi oljk, ki so mešani z vinsko trto, breskvami in jagodami v Kortah (13 ha), na posestvu Škocijan (2 ha) in na posestvu Brič (14 ha). Razen oljk za pridobivanje olja pospešujejo predvsem na zemljiščih socialističnega sektorja pridelovanje namiznih sort oljk.

Podobno kot za oljke, je treba napraviti racionizacijo tudi za česnje in določiti sorte, ki bodo usmerjale bodočo proizvodnjo česnje. Veliko bodočnost v Slovenski Istri imajo jagode, zlasti rane

sorte imajo visoko ceno in prav tako jagodna pulpa. Breskve so v teh območjih skoraj popolnoma propadle, zato je treba tudi zanje čimprej urediti racionizacijo, ki naj bi zajemala predvsem doline rek in potokov, kjer so možnosti za namakanje nasadov.

Na slabših hribovitih območjih Istre bodo začeli gojiti maraske, ki so veliko večjega gospodarskega pomena kot češnje. Razen tega imajo v načrtu pospešeno sajenje mandljev in orehov, medtem ko bodo hruske, kaki, smokve in drugo sadje sadili predvsem tam, kjer uspeva tudi vinska trta. — Zgoraj omenjene naloge za obnovo sadjarstva v Slovenski Istri so del programa kopske proizvodnje poslovnih zvez.

Stanje vegetacije v oktobru

Izdatne padavine 26. in 27. septembra ter 4. in 5. oktobra so omogočile jesensko oranje in setev ozimnih žit. Tudi pšenica je bila povsod pravočasno posejana, je pesa ponekod še zadržuje setev pšenice, ker še ni pospravljena z njiv. Ječmen, rž in pšenica se že skoro povsod vnikli normalno. Upati je, da bo še dovolj lepega vremena, da se setve dovolj vrastejo in da bodo lažje prestale zimo. Razvoj zgoraj posejanih posevkov je bil zelo nenakomen radi suše, ki je nastopila v septembru in delno trajala še tudi v oktobru. Vreme je bilo ves čas sicer suho, vendar hladno, kar je tudi oviralo normalen prvi razvoj rastlin, a na več mestih je nastopila tudi jutranja slana.

Pri izkopavanju krompirja so našli v zemlji obilo kolobarskega hročca, ki si liče zimske hivališče.

Koruzo, korenje in pesa so bile do konca oktobra že povsod pospravljene, le repa in kolobarje še čakajo.

Z žetvijo ajde so nadaljevali še v višjih legah in izkopavali pozni krompir. Ajda je zlasti v Pomurju dala slab pridelok. Tudi koruza je bila slabša na lahkih zemljah (Ptuj) 15 mte na ha. Lepe hektarske pridelke pa so posamezniki dosegli pri pesi (do 700 mte na ha), kolobarji (do 660 mte na ha) in koruzi (64 mte na ha).

Kmetijski inštitut Slovenije

Kmetijske vesti iz celjskega okraja

Ameriški kapar je pred leti povzročil na sadnem drevu v celjskem okraju veliko gospo-

darsko škodo, ki se še zmeraj ni povsem izravnala. Zaradi propadanja so morali posekati deset tisoče najboljših sadnih dreves. Vzoredno z očiščevalnimi akcijami so kmetijske zadruge in zasebni kmetovalci začeli tudi obnavljati sadovnjake. Novi nasadi bodo kmalu začeli roditi. V celjskem okraju so samo lani posadili več kot 80.000 sadnih dreves, v tem ko z dobro organizirano zaščitno službo učinkovito omejujejo nadaljnje okužbe.

Živinoreja postaja čedalje bolj donosna kmetijska gospodarska panoga. Zategadelj pospešajo v celjskem okraju pospeševanju živinoreje vso pozornost. Osemenjevalna služba razpolaga na območju okraja s 45 osemenjevalnimi postajami. Več kot tretjino krav in telic osemenijo umetno. Lepe uspehe so dosegli tudi na drugih področjih.

»Predpisi o gozdovih in lesu«

Dravstvo inženirjev in tehnikov gospodarstva in lesne industrije Slovenije je izdalo knjigo »Predpisi o gozdovih in lesu«, ki bo nedvomno v veliko pomoč uslužbencem in upravnim, nadzornim in gospodarski službi gozdnogospodarske in lesnogospodarske panoge. Navedena knjiga oziroma zbirka vsebuje zvezne in republiške predpise s področja gozdnega in lesnega gospodarstva, ki določajo še izza prejšnjega gospodarskega sistema in so nekateri materialno pravno deloma že nesodobni ter je potrebna izdaja novih. Velike važnosti je to, da zbirka upošteva vse drobne spremembe in popravke predpisov in hkrati navaja, kje in kdaj so bili objavljeni ter dodaja tudi potrebne krajše razlage. Zbirka je hkrati podlaga, ki omogoča spremljanje naše bodoče zakonodaje na tem gospodarskem področju.

Se tako dober strokovnjak ne more pravilno in zakonito opravljati svoje službe v korist vse skupnosti, če ne pozna predpisov ali mu niso dostopni, zato zbirko pripravljamo alati upravnemu gospodarstvu osebja, logarjem, gozdnim nadzornikom, pristavom in referentom. Ni dvoma, da bo med gozdnonadzornimi organi in med gospodari gozdov vedno manj trenj, če bodo oboji dovolj seznanjeni s svojimi pravilnicami in dolžnostmi.

Uspeli kmetijske zadruge v Gornjem gradu

V Gornjem gradu je bil pred kratkim polletni občni zbor kmetijske zadruge. Iz poročila upravnega odbora povzemamo, da je bilo delo zadruge v prvem polletju uspešno. Pri skupnem prometu 50 milijonov dinarjev je ustvarila 5.600.000 dinarjev dobička. Posamezni pospeševalni odseki pri kmetijskih združenjih so razumeli svojo vlogo. Vso skrb so posvetili živinoreji in pašništvu. Tako so na novo očistili nad 80 ha pašnikov, kjer namestavljajo delati tudi gnojilne poskuse. Uspehe so dosegli tudi v poljedelstvu, pridelovanju semenskega krompirja in še nekaterih drugih kultur. Vso skrb so posvečali tudi zaščitni službi. Aktivne žene-zadruženice so organizirale več predavanj o pridelovanju zelenjave in izlet na Gorenjsko, kjer so si ogledale razne kmetijske in zadrudne obrate. V aktiv mladih združenikov je vključenih 26 članov. Aktiv je

eden izmed zelo delavnih v moziški občini.

Pri zadrugi imajo tudi hranilno-kreditni odsek s skupno 14.476.000 dinarjev hranilnih vlog.

Da je bilo delo pospeševalnih odsekov živo, nam kaže tudi poraba sredstev za pospeševanje kmetijstva. V prvem polletju so od razpoložljivih 2.281.000 dinarjev porabili 1.377.000 dinarjev.

Koristne zanimivosti

LETNO BODO PRIHRANILI 60 MILIJONOV

V Baški Topoli so zgradili prvo sušilnico za semensko kuzo. Sušilnica novega tipa, ki so jo projektirali domači strokovnjaki, bo sušila tudi druga semenska žita in semena raznih drugih rastlin. Doslej je okraj Baška Topola utrpel do 60 milijonov škod, kajti okrog 75% semenske koruze je propadlo zaradi vlage. Priznaniki za mena so, morali vsako leto kriti z uvozom. Za gradnjo sušilnice in nabavo strojev so izdali 40 milijonov.

NENAVADNO DEBEL KROMPIR

Neki uslužbenec iz Ivragrada je iz enega krompirjevega grma izkopal dva gomolja, ki sta tehtala 1350 g. Krompir je holandske sorte, ki navadno dobro uspeva v tem kraju.

KRUH PUŠČAVE

V pustinah Arabije in Severne Afrike raste posebna vrsta palme, ki ji pravijo kruh puščave, ker je glavna hrana številnim prebivalcem Afrike. Palmi ima ravno, do 25 m visoko, zelo vitko debljo, da je varno pred viharji, a listje je 3 m dolgo in tvori na vrhu debela gosto krošnjo. Korenine segajo globoko v zemljo do podzemne vode. Čvetovi so zelo drobeni, temnozrneni plodovi pa so kot silve veliki, zelo sočni in hranljivi. Plodovi vsebujejo okrog 36% sladkorja in 23% beljakovin. Skrbno gojene sorte teh palm dajejo sadove z veliko količino škroba.

RADIOIZOTOPI ZA RAZISKOVANJE ZEMLJIŠČ

Do nedavnega se je pedologija — znanost o zemljiščih — posluževala za raziskovanje in proučevanje tal samo kemijskih analiz. Življenje vsake rastline je odvisno od kakovosti in vlage zemljišča, od mikroorganizmov in rudninske hranljive vrednosti zemljišča, od njegove oblike itd. Radioizotopi, ki so postali najboljše in nenadomestljivo sredstvo, so odprli in pokazali udeležbo samo notranjost rastline in hkrati tudi zemlje. Nje več ni potrebno sečrati, rastlina, niti kranje zemljišča, da bi došli točne rezultate. Potrebna je le manjša količina radioizotopov, ki izžarevajo in ob pomoči Geiger-Müllerjevega števca točno pokažejo, kaj in koliko snovi je rastlina jemala iz zemlje in kje se te snovi nahajajo.

Ali naj proizvajalce vina v Posavju zastopa domače izvozno podjetje ali katero drugo

Zakaj so v Sloveniji samo tri izvozna podjetja — Posavski vinogradniški okoliš zastopa izvozno podjetje »Vino Brežice« — Dediščina, ki so jo zapustili Besarabel in Kočevarji — Obnova vinogradništva v Spodnjem Posavju.

golemu naključju. Dobro kletarjenje in šolanje vina pa sta nezapazeno pravilo pogoj za nadaljnji uspeh in kakovost posavskih vin.

Podjetje »Vino Brežice« je pričelo s skromnimi sredstvi urejevati vinske kleti v gradu Brežice. Od prvotnih treh vagonov je podjetje sedaj sposobno nenačkrat vketiti 300 vagonov. Kleti so sodobno urejene, za negovanje najbolj kakovostnih vin ima podjetje tudi ustrezni vinski laboratorij. Podjetje »Vino Brežice«, Vinarska Brežina, kmetijske zadruge Pišce, Bizeljsko in druge, skupno s posavskimi vinogradniki imajo vse pogoje, da sloves posavskih vin obdrže tudi vnaprej in dokazuje vsem, da so posavska vina kakovostna.

Izvozno podjetje »Vino Brežice« je pred kratkim prejelo od pristojnih organov potrjeno registracijo kot izvozno podjetje. S tem je podjetje dobilo hkrati priznanje za 10-letno delo na področju vinogradništva v Posavju in za dosedanje uspehe pri izvozu. Samo letošnje leto je podjetje izvozilo nad 200 vagonov vina, in sicer dve tretjini iz posavskega vinorodnega območja, eno tretjino pa od drugod, kot to zahtevajo kupci.

Za republiko Slovenijo so določena tri izvozna podjetja za vino, ki so tudi registrirana, in sicer »Slovenija vino«,

ki je izvoznik vina v jugoslovanskem merilu, podjetje »Vino Kopers«, ki izvaja izključno za Trst in pa »Vino Brežice«. Zatorej ne bi bilo potem nobenega vprašanja, da se izda dovoljenje še za eno izvozno podjetje, kakor je to primer za novo podjetje »Vina« v Ljubljani. Nikakor pa ne bi bilo pra-

vilno, da bi se na račun nekega terenskega vinorodnega okoliša, v tem primeru Bizeljskega — Pišce — Kostanjevica — osnovalo novo izvozno podjetje, kateremu naj bi registracijo odstopilo podjetje »Vino Brežice« kot to želijo nekateri, pa čeprav je novo podjetje ustanovljeno na združni osnovi. Saj noben člen uredbe o registraciji izvoznih in uvoznih podjetij ne citira števila izvoznih podjetij, temveč so postavljene le pogoji.

Ne moremo razumeti, zakaj naj bi bilo žrtev te nove izvozne agencije prav

podjetje »Vino Brežice«, ki ima svoj sedež v ostriju vinske proizvodnje. Če mu bi moral biti sedež novega podjetja prav v Ljubljani in ne morda v Mariboru, kjer so dani vsi pogoji za to. Mislim, da bi spričlo slovesa slovenskih vin doma in v inozemstvu zaslužilo registracijo izvoznega podjetja tudi italskega področja. Vinorodno Posavje je zastopano doma in v inozemstvu po izvoznem podjetju »Vino Brežice«, ki zajema površino 8000 ha vinogradov poleg še ostalih področij.

Ali naj proizvajalci v Posavju izvažajo svoje vino s pomočjo domačega izvoznika ali nekega tretjega, ki je dala od njih? Vinogradi v Posavju so bili med prvimi, ki so začeli z obnovo škodi, ki jo je napravila trna uš. Obnovljeni vinogradi na Bizeljskem, v Pišcab in v drugih območjih na ameriški trti so zrasti in dajejo danes odlično kakovost vin, ki je znana daleč naokoli. Upravičeno se sodi Bizeljsko kot zibelka novega vinogradništva.

Drugo vprašanje v zvezi s tem je tudi socialno vprašanje tega vinorodnega okoliša, ki so ga zastopavljali pred vojno in ni sedaj nobenega razloga za to, da se zapostavlja še naprej. Na tem področju ni industrije, pred vojno so tu slabo skrbeli za napredek vinogradništva in prav tako okupator. Po vojni so gradili kleti v Ljubljani, Mariboru in Brdih, kar je popolnoma upravičeno. Malo ali skoraj nič pa ni bilo storjenega v Spodnjem Posavju. Vse, kar je bilo storjenega, so napravili sami vinogradniki s pomočjo vinarških zadržev v Pišcab in na Bizeljskem, z Vinarško Brežino in izvoznim podjetjem »Vino Brežice«. Zato je tudi prav, da ima to podjetje tudi vnaprej iste pravice, ki si jih je pridobilo s potrebno dokumentacijo, kar so mu najbližji svezni organi tudi priznali.

S. Šuštar

Vinogradi na Bizeljskem

LESNA INDUSTRIJA V DRAVSKI DOLINI

Kombinat v Limbušu – Da? Ne?

V Dravski dolini čedalje pogosteje razprave o novih objektih in strojni napravah. Naša lesnoindustrijska podjetja še vedno neupravičeno nosijo ta naziv, saj se poleg žagarije in prodaje lesa zelo malo ali skoraj nič ne ukvarjajo z drugimi industrijskimi načini predelave lesa.

Člani občinskih ljudskih odborov, podjetij in organizacij v Dravski dolini so začeli resno opozorjati pristojne organe, da utegne zaradi ukinjanja parnih žag in osredotočenja, vse lesne predelovalne industrije v Limbušu nastati precej hudi težavi. Dravska dolina, kobanski in pohorski kraji so bili še pred dvema desetletjema izrazito žagarsko področje z mnogimi parnimi žagami in kmečkimi venciljankami.

Veliko komunalnih del jih čaka

V moziški občini je precej komunalnih vprašanj, ki jih bo treba čim prej rešiti. To bo potrebno, zlasti če hočemo izboljšati turizem. Veliko stvari bi lahko rešili s pomočjo prebivalstva in z manjšimi izdatki, nekaj pa je tudi tako, ki terjajo precej denarja.

Zelo pereče je vprašanje ceste, ki vodi skozi Zgornjo Savinjsko dolino v Logarsko dolino. V zadnjem času sicer govore, da je predvidena delna modernizacija te ceste in mi upamo, da se bo to uresničilo ob podpori vseh zainteresiranih. Ob tej cesti manjka tudi benzinška črpalnica. Vse od Sempeterja v Savinjski dolini pa do Logarske doline ne more nikjer dobiti bencina. To je sicer vprašanje, ki se tiče vse občine, medtem ko je drugih neresenih vprašanj več po posameznih krajih.

Logarska dolina še nima telefonske zveze. V vasi Solčava, ki je bila med okupacijo popolnoma požarana in je zdaj še skoraj izručena, je zelo potrebna zveza v vprašanje elektrifikacije. Imajo sicer lokalno električno centralo, ki pa ne zadostuje. To bi rešili s tem, če bi nabavili močnejši generator. Tudi vodovod bo treba razširiti.

V Lučah bo treba poiskati nov prostor za pokopališče, sedanje v sredini kraja ne ustreza sanitarnim predpisom. Skoraj vsi vodnjaki črpajo vodo, katero dotok je povezan s pokopališčem. Elektrifikacija je v teku, primanjkuje pa jim finančnih sredstev.

Na Ljubnem ob Savinji bi radi razširili vodovod. Higienški zavod v Ljubljani jim bo izdelal načrte. Nekaj sredstev imajo že zbranih. Modernizirati bi morali glavno cesto, ki vodi skozi Ljubno, ker večji avtobus komaj speljejo skozi ozke ovinkne. Treba bo porušiti nekaj hiš. Predvideno je, da bodo začeli delati spomladi.

V Gornjem Gradu je pereče vprašanje elektrifikacije novega naselja. Stenovalci nimajo denarja, da bi lahko plačali ureditev električne napeljave in gradnjo novega transformatorja. Prav tako kot na Ljubnem bi morali razširiti vodovod in modernizirati ceste.

Tudi Mozirčani pravijo, da jim je najbolj potreben vodovod in delna kanalizacija. Nedavno so dogradili oziroma modernizirali glavno cesto skozi trg. Upajo, da na vodovod ne bo treba čakati tako dolgo, kot so čakali na ceste.

Tudi v Rečici ob Savinji se zanimalo za vodovod. V Bočni za modernizacijo ceste, a v Šmartnem ob Dripi za most čez Dreto.

Vsi vedo, da ni moč tako velikih del opraviti nenkrat in brez pomoči prebivalcev. Zato pravijo, da bodo, ko bo treba, pri vseh delih pomagali. Z. R.

stroke nujno razmišljati o novih objektih in strojni napravah. Naša lesnoindustrijska podjetja še vedno neupravičeno nosijo ta naziv, saj se poleg žagarije in prodaje lesa zelo malo ali skoraj nič ne ukvarjajo z drugimi industrijskimi načini predelave lesa. V takšnih razmerah so nastali načrti za zgraditev kombinata v Limbušu.

Načrti so tudi kmalu dobili svojo gnotno podlago. V Limbušu so zgradili prve objekte, montirali švedsko žago in druge stroje. Zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev so sicer nadaljnja dela zastala. V tem času pa se je večina prizadetih ljudi v Dravski dolini oglasila s predlogi in pozivi, ki nekoliko zasenčujejo idilo novega kombinata.

Nekateri trdijo, da je osredotočenje vse lesne predelovalne industrije v enem središču z gospodarskega vidika škodljivo. Kot razlog navajajo spravilo, prevoz in manipulacijo z lesom. Vse to bi se podražilo in nastajala bi škoda zaradi okvar, izsuševanja hlodovine itd. Zato so mnogi, da je sicer treba z vsemi močmi podpreti razvoj lesne predelovalne industrije, vendar jo razširiti po vsem gozdnem področju in v krajih, ki imajo že desetletja močno žagarsko tradicijo.

To misel še nekoliko bolj zagovarjajo tisti, ki jemljejo to vprašanje s socialnega in političnega vidika. Mnogi kraji v Dravski dolini, na Kobanskem in Pohorju že celo stoletja živijo samo od gozda in žagarstva. Podatki kažejo, da je še danes okrog 70% delavcev odvisnih od dela v gozdu ali na žagah. Z ukinjanjem žagarstva trka na vrata brezposelnost. Vzpredno z novim kombinatom ne gradijo stanovanj, da bi lahko delavske družine preselili. Sicer pa vseh niti ni mogoče preseliti, saj gre številno delavcev skupno z družinami v tisoče. Kakor bi po eni strani pomislil kombinat s tehničnega in gospodarskega stališča znatno pridobitev, bi po drugi povzročil gospodarsko mrtvilo v mnogih krajih Dravske doline in hude posledice za prebivalstvo, ki je navezalo svoj obstanek na gozd in lesno industrijo. Te posledice so občutne že zdaj, ko so mnogi žagarski obrati ukinjeni, a v namo domestilo ni nastal noben novi predelovalni obrat. Na vsem obsežnem področju bi to ime za služilo samo tovarna lepene in Podvelki. Razen tega obratuje zelo skromno število parnih žag, dve v Podvelki, dve v Lovrencu in ena v Rušah. V Podvelki hosta obe žagi zaradi hidrocentrale v Ožboltu ukinjeni, ker spadata v poplavno področje.

Razumljivo je, da so krajevni gospodarski in politični činitelji zelo zaskrbljeni. Pred letom dni so Lovrentčani pod dojmom te krize napeli vse sile, da bi se s svojimi žagama osamosvojili in razvili samostojno predelovalno industrijo. Izvršni svet je njihovo prošnjo, oziroma že izdano odločbo o osamosvojitvi, ki jo je izdal mariborski okraj, zavrnili. Žagi v Rušah grozi nevarnost, da jo ukinajo. Ljudje postavljajo vprašanje, ali bo novi kombinat v Limbušu dejansko pomenil takšno pridobitev, ki bo odtehtala vso gospodarsko in socialno škodo, ki se približuje mnogim krajem na

Pohorju, Kobanskem in Dravski dolini. Zato ne bi bilo napak, dokler še ni prepozno, temeljito pretehtati vse razloge, ki govorijo za in proti novemu kombinatu v Limbušu. Res je, da je v protipredlogih še precej konservativnosti, toda mimo dejstva, da utegne taka koncentracija lesne predelovalne industrije obubožati mnoge, doslej razvite kraje in spraviti ob delo stotine delavcev in tisoče njihovih družinskih članov, ne more nihče brez premisleka.

Morda imajo prav tisti, ki menijo, da je treba do neke mere razviti predelovalno industrijo v novih objektih v Limbušu, da pa jo je treba razširiti tudi po ostalih krajih. Blizina gozdov, cenejši stroški spravila in prevoza, delavci in njihove družine, vse to so vprašanja, ki jih je treba rešiti. Sodeč po tem, da stoji v Limbušu nekaj golih objektov brez stanovanjskega naselja, kombinat vseh vprašanj ne bo rešil. Vse te stvari so toliko pomembne, da bi morali naši republiški organi z ogledom in študijem razmer na kraju samem čimprej odločiti o lesni industriji, novem kombinatu in smeri, ki naj bi jo lesna predelovalna industrija na tem področju zavzela.

Ob prvih redovalnih konferencah

Te dni so bile na vseh srednjih šolah v Sloveniji prve redovalne konference. V Saleški dolini, ki je postala zadnja leta močan industrijski bazen, delujeta dve nižji gimnaziji: v Šostanju in Velenju.

V prvih razredih šostanjske gimnazije znaša učni uspeh le nekaj nad 30 odstotkov. Boljši je v višjih razredih, tako znaša po-

vpredni učni uspeh na tej gimnaziji 50 odstotkov. Podobno stanje je tudi na velenjski gimnaziji. V prvih razredih je učni uspeh nekoliko boljši in dosega 40 odstotkov. Povprečni uspeh gimnazije je 36 odstotkov.

Kje so vzroki za relativno slab učni uspeh? Se vedno prevladuje kampanjsko učenje. Dijaki, predvsem prvosolci, se ob začetku šolskega leta ne pričnejo takoj učiti. Snov se grmadi, učencev pa zaradi obilice gradiva zgubi veselje. Nadalje je opaziti, da se dijaki še vedno uče po urniku in ne utrjujejo snovi, ki so jim tisti dan v šoli predelali. Tako izgubijo tudi mnogo dragocenega časa. Starši prihajajo po informacije navadno ob semestru. Koliko bolje bi bilo, da pridejo že prve dni, se povežejo z razrednikom in mu dajo sliko o njihovem otroku.

S prvo konferenco je treba opozoriti starše in dijake na stavek: Dober začetek – dober konec!

Če je podjetje v dobrih rokah

Krojaško-šiviljska delavnica v Slov. Konjicah se je kot lokalno podjetje v zadnjem času dokaj močno uvrstilo. Še pred nekaj leti je bilo pasivno, z ne- stopom novega poslovanja tov. Škabrčeva pa se je stanje bistveno izboljšalo. Iz pasivo se je sčasoma izklopalo, precej se je izboljšala kvaliteta dela, kar je imelo za posledico večje število naročil, tako da podjetje dela ne manjka in so vsi delavci koraktivno polno zaposleni. Ta primer pa kaže, da od pravičnega vodstva podjetja zavisi njegov uspeh.

Ob prvih redovalnih konferencah

Te dni so bile na vseh srednjih šolah v Sloveniji prve redovalne konference. V Saleški dolini, ki je postala zadnja leta močan industrijski bazen, delujeta dve nižji gimnaziji: v Šostanju in Velenju.

V prvih razredih šostanjske gimnazije znaša učni uspeh le nekaj nad 30 odstotkov. Boljši je v višjih razredih, tako znaša po-

vpredni učni uspeh na tej gimnaziji 50 odstotkov. Podobno stanje je tudi na velenjski gimnaziji. V prvih razredih je učni uspeh nekoliko boljši in dosega 40 odstotkov. Povprečni uspeh gimnazije je 36 odstotkov.

Kje so vzroki za relativno slab učni uspeh? Se vedno prevladuje kampanjsko učenje. Dijaki, predvsem prvosolci, se ob začetku šolskega leta ne pričnejo takoj učiti. Snov se grmadi, učencev pa zaradi obilice gradiva zgubi veselje. Nadalje je opaziti, da se dijaki še vedno uče po urniku in ne utrjujejo snovi, ki so jim tisti dan v šoli predelali. Tako izgubijo tudi mnogo dragocenega časa. Starši prihajajo po informacije navadno ob semestru. Koliko bolje bi bilo, da pridejo že prve dni, se povežejo z razrednikom in mu dajo sliko o njihovem otroku.

S prvo konferenco je treba opozoriti starše in dijake na stavek: Dober začetek – dober konec!

Če je podjetje v dobrih rokah

Krojaško-šiviljska delavnica v Slov. Konjicah se je kot lokalno podjetje v zadnjem času dokaj močno uvrstilo. Še pred nekaj leti je bilo pasivno, z ne- stopom novega poslovanja tov. Škabrčeva pa se je stanje bistveno izboljšalo. Iz pasivo se je sčasoma izklopalo, precej se je izboljšala kvaliteta dela, kar je imelo za posledico večje število naročil, tako da podjetje dela ne manjka in so vsi delavci koraktivno polno zaposleni. Ta primer pa kaže, da od pravičnega vodstva podjetja zavisi njegov uspeh.

Ob prvih redovalnih konferencah

Te dni so bile na vseh srednjih šolah v Sloveniji prve redovalne konference. V Saleški dolini, ki je postala zadnja leta močan industrijski bazen, delujeta dve nižji gimnaziji: v Šostanju in Velenju.

V prvih razredih šostanjske gimnazije znaša učni uspeh le nekaj nad 30 odstotkov. Boljši je v višjih razredih, tako znaša po-

vpredni učni uspeh na tej gimnaziji 50 odstotkov. Podobno stanje je tudi na velenjski gimnaziji. V prvih razredih je učni uspeh nekoliko boljši in dosega 40 odstotkov. Povprečni uspeh gimnazije je 36 odstotkov.

Kje so vzroki za relativno slab učni uspeh? Se vedno prevladuje kampanjsko učenje. Dijaki, predvsem prvosolci, se ob začetku šolskega leta ne pričnejo takoj učiti. Snov se grmadi, učencev pa zaradi obilice gradiva zgubi veselje. Nadalje je opaziti, da se dijaki še vedno uče po urniku in ne utrjujejo snovi, ki so jim tisti dan v šoli predelali. Tako izgubijo tudi mnogo dragocenega časa. Starši prihajajo po informacije navadno ob semestru. Koliko bolje bi bilo, da pridejo že prve dni, se povežejo z razrednikom in mu dajo sliko o njihovem otroku.

S prvo konferenco je treba opozoriti starše in dijake na stavek: Dober začetek – dober konec!

Če je podjetje v dobrih rokah

Krojaško-šiviljska delavnica v Slov. Konjicah se je kot lokalno podjetje v zadnjem času dokaj močno uvrstilo. Še pred nekaj leti je bilo pasivno, z ne- stopom novega poslovanja tov. Škabrčeva pa se je stanje bistveno izboljšalo. Iz pasivo se je sčasoma izklopalo, precej se je izboljšala kvaliteta dela, kar je imelo za posledico večje število naročil, tako da podjetje dela ne manjka in so vsi delavci koraktivno polno zaposleni. Ta primer pa kaže, da od pravičnega vodstva podjetja zavisi njegov uspeh.

Ob prvih redovalnih konferencah

Te dni so bile na vseh srednjih šolah v Sloveniji prve redovalne konference. V Saleški dolini, ki je postala zadnja leta močan industrijski bazen, delujeta dve nižji gimnaziji: v Šostanju in Velenju.

V prvih razredih šostanjske gimnazije znaša učni uspeh le nekaj nad 30 odstotkov. Boljši je v višjih razredih, tako znaša po-

vpredni učni uspeh na tej gimnaziji 50 odstotkov. Podobno stanje je tudi na velenjski gimnaziji. V prvih razredih je učni uspeh nekoliko boljši in dosega 40 odstotkov. Povprečni uspeh gimnazije je 36 odstotkov.

Krstna predstava Tomazičeve ljudske balade »Lepa Vida«

Po ljudski baladi o ugrabljeni materi pod naslovom »Lepa Vida« je napisal prof. Jože Tomazič odsko delo pod enakim naslovom. Mesto gledališče je vključilo Tomazičovo »Lepo Vido« v letošnji repertoar. Krstna predstava »Lepa Vida« je bila v soboto večer v Mestnem gledališču na Jesenicah. Delo je režiral avtor sam, bogata in skrbno pripravljena scena pa je delo Jožeta Bediča. Režiser profesor Tomazič je vlogo dobro razdelil in s predstavo uspel. Od vseh igralcev so najbolj izstopili Slava Morosovičeva, ki je igrala »Lepo Vido« Marjan Stare, ki je igral njenega moža in Alma Jeramova v vlogi ribičeve stari matere. Razen številnih igralcev je pri predstavi sodeloval tudi ansambel narodnih plesov DPD »Svobode« Jesenice. Premiera v soboto večer kot repriza v nedeljo večer sta avdušilli jeseniško gledališko publiko, kar je najlepše priznanje avtorju in režiserju prof. Jožetu Tomaziču. Najino bo zagrnil »Lepo Vido« večkrat v letošnji sezoni in omogočiti tudi dijaške predstave.

V Kolodvorski ulici v Ljubljani so v palači »Žito-Moka« odprli sodobno urejen lokal, v katerega se je ob svoji petletnici vselilo trgovsko podjetje »Milinar«.

GLAVNI CILJ – krepitev kmetijskih zadrug

Ob ustanovitvi poslovne zveze za gozdno in lesno gospodarstvo v Kranju

Kranj, 5. oktobra. — Z ustanovitvijo poslovne zveze za gozdno in lesno gospodarstvo v Kranju za območje bivšega okrajra Kranj je Gorenjska razen radovljiške zveze dobila še eno poslovno zvezo in je ustrezna reorganizacija v gozdarstvu sedaj končana. Na ustanovnem obnem zboru poslovne zveze so bili delegati vseh kmetijskih združenj, med gosti pa sta bila tudi zastopnika zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LRS tovariš

Seliškar in član upravnega odbora Glavne zadrugne zveze Slovenije Tone Peternel.

Dasi so prvotno prevladovala mišljenja, naj bi na kranjskem območju ustanovili najmanj dve gozdarski poslovni zvezi (tržiško-jezersko in škofjelško), je vendar prodrlo načelo, naj bodo poslovne zveze le za vsako gozdno območje. Ne glede na to, da za vsake gozdarskih poslovnih zvez nimajo zadosti strokovnega kadra, je to območje tudi gravitacijsko enotno. Razen tega pa je glavni smoter neposredno delo gozdarskih strokovnjakov na terenu pri kmetijskih zadrugah, ne pa na administrativnem centru poslovne zveze. V obeh gozdarskih poslovnih zvezah je vključenih nad 70 tisoč hektarov nedržavnih gozdov in sicer v radovljiški 25 tisoč hektarov, v kranjski pa okrog 46 tisoč hektarov.

Poslovna zveza bo zaenkrat še sama neposredno opravljala le tiste operativne naloge, ki se tičejo več kmetijskih zadrug, oziroma imajo večji družbeni pomen (urejanje gozdov, gradnja novih gozdnih poti, vegetacijska melioracija, hudourniške gradnje, razrez in predelava lesa in podobno), medtem ko bo njena osnovna naloga usposabljanje kmetijskih zadrug za opravljanje vseh nalog s področja gozdarstva. Velikega pomena bo to, da bodo odslej kmetijske zadrug sprejemale plane o gojitvi gozdov, o vzdrževanju gozdnih komunikacij in podobno. S tem bodo gozdni posestniki sami sodelovali pri tem z veliko večjim zanimanjem in prizadetostjo, kot pa je bilo doslej, ko je vse opravila zanje uprava za gozdarstvo. Zelo važna bo tudi prosvetna strokovna dejavnost med gozdnimi posestniki, tako da bodo kmetije pripravljali pravilen gozdni sortiment, s čimer bo zagotovljena ekonomičnejša poraba posameznih vrst lesa.

Poseben problem, ki ga bo morala rešiti gozdarska poslovna zveza, pa je problem odkupa lesa. Z odlokom o maksimiranih cenah so namreč prišle kmetijske zadrug v podrejen položaj v primerjavi z lesno-industrijskimi podjetji in bo najbrž večina zadrug zaradi tega izkazala konec leta izgube. Dejavnost odkupovalcev lesno-industrijskih podjetij tudi ruši že uvedeno kreditno poslovanje kmetijskih zadrug s kmeti na podlagi posebnih obračunskih knjižic. Ne glede na to pa se s takšnim odkupom kmetije navezujejo na državna lesno-industrijska podjetja, ne pa na svoje kmetijske zadrug. Kr.

Kopalnice tudi v Trzinu

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora v Trzinu so sklenili, da bodo začeli prihodnje leto tudi v Trzinu graditi moderno javno kopalnice, ki naj bi služili tudi marljivim plavalcem. Ta namen je bila imenovana tudi komisija pri Ob.O. v kateri so: Janez Kolinač, Karel Kravcar, Franc Markelj, Ivo Pirih in Miško Majer. Poleg tega je Ob.O. v Trzinu sklenil ustanoviti tudi Biro za posredovanje dela. Ustanovitev biroja bo za tržiško delavstvo velikega pomena.

NESREČE

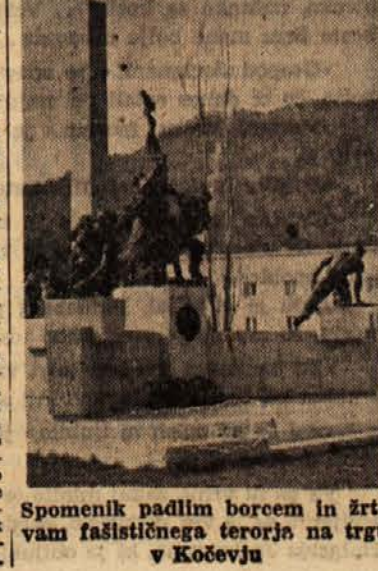
Pijan pešec podlegel poškodbam

Spet je prišla sezona nezazelenih prometnih nezdog, ki se zlasti pogosto za stopaj kolezarji in pešci, ki so običajno tudi žrtve teh nezdog. Vinjen voznik vozi nepravilno, prehitro, pri srečavanju ni prehitrevalju je nepazljivo, seka ovinkne in vozi po levi strani. Z eno besedo, če je pozna prometne predpise, tedaj pozabi na nje. Če je vozi hitro z svojim vozilom, se mu zdi, da gre le prepočas. Tudi kolezarji so takšni. Vinjeni kolezarji drve po cestah, kot da bi bili sami na njih in često se pripeti, da s svojo nesigurno vožnjo direktno izkazuje najhujšo prometno nezdogo. Pešci se že itak ne ravnaajo po prometnih predpisih in hodijo zlasti na podzemlju kar po sredi ceste, zlasti pijanci so prava nadloga na cesti.

V četrtlet zvečer sta zapuščala v Šentjanžu v mariborskem okraju gosilno močno vinjena pešca in šla po republiški cesti v smeri Vukoške vasi. Hodila sta bolj po sredini ceste in se med potjo pogovarjala. Za njima je pripeljal z osebnim avtomobilom voznik Jakob Rigelnik, ki je pred seboj idoč pešca opozoril z zvočnim signalom. K j je pripeljal čisto do njiju, je neki nepoznani pešec, ki je šel poleg Vinca Škrabca, hitro odskočil čez cesto. Tako za njim pa tudi močno vinjeni škrabec, ki pa ni imel sreče. Avtomobil je tedaj zadel pešca, pri čemer ga je vrglo na pokrivalo motorja in od tu na cesto. Posrečene je dobil pri tem hude telesne poškodbe in so ga takoj odpeljali v slovenski bolnišnico, kjer pa je naslednjega dne s jutraj smrli.

Velik požar v Vodichah

Včeraj zvečer je izbruhnil požar v stelniku gospodarskega poslopja Pavla Stareta v Vodichah 25. Požar se je po suhem stelniku razširil tako, da je bila pomoč domačim in bližnjih sosedov, ki so ozvali požar žele na opozorilo nekega otroka, prepozna. Tudi gasilske enote, ki so prišle na kraj požara, niso mogle poslopja obvarovati, temveč so le pomagale štiti, da so iz poslopja rešili živino in drug inventar. Zgorelo je gospodarsko poslopje, velika stavba, okrog 8 m visoka, več ton slame ter raznih drugih poljskih pridelkov, le orodje in živino so rešili iz gorečega poslopja. Škoda znaša nad 2 milijona dinarjev, najbrž je požar povzročil 5-letni otrok, ki se je z oporji dirjal v svinjski kuhinji, ki je bila v neposredni bližini stelnika. V.

Spomenik padlim borcev in žrtvam fašističnega terorja na trgu v Kočevju

V Kolodvorski ulici v Ljubljani so v palači »Žito-Moka« odprli sodobno urejen lokal, v katerega se je ob svoji petletnici vselilo trgovsko podjetje »Milinar«.

VAJENSKE ŠOLE BODO POČASI LE DOBILE SVOJE UČILNICE

V žalski občini so 3 vajenske šole za razne stroke. Obiskujejo jih vajenci iz obrti in industrije. V Braslovčah in Preboldu obiskuje vajensko šolo po 78 vajencev, v Zalcu pa 35. Nobena od teh šol pa doslej ni imela lastnih prostorov.

Vajenska šola v Zalcu gostuje v prostorih nižje gimnazije, kjer je le 8 učilnic. V njih se odvija pouk 16 gimnazijskih in 7 osnovnošolskih oddelkov, razen tega pa so v učilnicah še razni tečaji, kmetijsko gospodarska šola, večerna šola (za odrasle), predavanja itd. Jasno je, da je v takih pogojih težavno zadostiti zahtevam kvalitetnega in sodobnega pouka.

Zato je Komisija za strokovno šolstvo pri Svetu za šolstvo ObLO predlagala, da takoj adaptirajo upraviteljevo stanovanje za potrebe vajenske šole. Z adaptacijo stanovanja in s prizidkom bi pridobili 2 prostorni in lepi učilnici in še prostor za pisarno in kabinet VS. Nekaj sredstev že imajo iz sklada za kraje. Ta sredstva bodo pa za gradnjo in celotno opremo še prepičla.

V Preboldu, kjer se osnovna šola in nižja gimnazija stiskata v istem poslopju, je postalo

Ob prvih redovalnih konferencah

Te dni so bile na vseh srednjih šolah v Sloveniji prve redovalne konference. V Saleški dolini, ki je postala zadnja leta močan industrijski bazen, delujeta dve nižji gimnaziji: v Šostanju in Velenju.

NESREČE

Pijan pešec podlegel poškodbam

Spet je prišla sezona nezazelenih prometnih nezdog, ki se zlasti pogosto za stopaj kolezarji in pešci, ki so običajno tudi žrtve teh nezdog. Vinjen voznik vozi nepravilno, prehitro, pri srečavanju ni prehitrevalju je nepazljivo, seka ovinkne in vozi po levi strani. Z eno besedo, če je pozna prometne predpise, tedaj pozabi na nje. Če je vozi hitro z svojim vozilom, se mu zdi, da gre le prepočas. Tudi kolezarji so takšni. Vinjeni kolezarji drve po cestah, kot da bi bili sami na njih in često se pripeti, da s svojo nesigurno vožnjo direktno izkazuje najhujšo prometno nezdogo. Pešci se že itak ne ravnaajo po prometnih predpisih in hodijo zlasti na podzemlju kar po sredi ceste, zlasti pijanci so prava nadloga na cesti.

Velik požar v Vodichah

Včeraj zvečer je izbruhnil požar v stelniku gospodarskega poslopja Pavla Stareta v Vodichah 25. Požar se je po suhem stelniku razširil tako, da je bila pomoč domačim in bližnjih sosedov, ki so ozvali požar žele na opozorilo nekega otroka, prepozna. Tudi gasilske enote, ki so prišle na kraj požara, niso mogle poslopja obvarovati, temveč so le pomagale štiti, da so iz poslopja rešili živino in drug inventar. Zgorelo je gospodarsko poslopje, velika stavba, okrog 8 m visoka, več ton slame ter raznih drugih poljskih pridelkov, le orodje in živino so rešili iz gorečega poslopja. Škoda znaša nad 2 milijona dinarjev, najbrž je požar povzročil 5-letni otrok, ki se je z oporji dirjal v svinjski kuhinji, ki je bila v neposredni bližini stelnika. V.

KORISTNI PREDLOGI

Streliška zveza Slovenije predlaga spremembo tekmovnega sistema za državno prvenstvo

Na Streliški zvezi Slovenije je sedaj, pred začetkom nove sezone, zelo živahno. Vrstijo se seje posameznih komisij, člani pa vneto razpravljajo o sprejetih načrtih, morebitnih izboljšanjih, novih predlogih, municiji, orožju... Skratka: problemov, načrtov in sej se ne manjka. Pred dnevi je bila na programu spet seja tehnične komisije. Na njej so člani komisije izdelali več utemeljenih predlogov za spremembo proposicij tekmovanja za državno prvenstvo. Te predloge bo SZS predložila Streliški zvezi Jugoslavije.

Predlogi so tile:

- državno prvenstvo naj bi bilo v septembru, in sicer ločeno — za člane in mladince ter za članice in pionirje; pojasnilo: na ta način bi bilo državno prvenstvo lažje izvedljivo in ne bi bilo prenatrpano z disciplinami;
- na državnem prvenstvu naj bi uvedli caracas program za vojaško pištolo in streljanje na silhuete z olimpijsko brzostrelno pištolo;
- člani naj bi streljali posebej za značko, nato za posamično prvenstvo in še za moštva;
- moštveno tekmovanje naj bi

bilo v naših disciplinah razen v težkoprecizni puški;

- za Titov pokal naj bi streljale še naprej republiške reprezentance; pojasnilo: okrajna moštva so zelo neizenačena, ker so na eni strani zelo kvalitetni okrajji (Beograd, Zagreb, Ljubljana, Kragujevac), na drugi strani pa so okrajji, ki nimajo niti povprečnih strelcev;
- republiška prvenstva naj bi bila manifestacija množičnosti, državno prvenstvo pa odraz kvalitete; zato naj bi SZS določila norme za strelce, ki bi jih morali tekmovalci doseči na republiškem, če bi hoteli sodelovati na državnem prvenstvu;
- državno prvenstvo naj bi bilo kot zaključek zimske sezone do konca aprila. Na njem naj bi nastopale reprezentance okrajev in to največ po triletni, mladinske in po dve ženski ter pionirski iz vsake republike;
- državno prvenstvo in streljanju z zračno puško naj bi bilo kot drugje v Evropi samo v stoječem položaju (60 strelcev) za člane in mladince ter 30 strelcev za članice in pionirje.

PLENUM SPORTNE KOMISIJE PRI AVTOMOTO ZVEZI SLOVENIJE

Več pozornosti kvaliteti in ocenjevalnim vožnjam

Doslej preveč hitrostnih dirk — Atletika in telovadba koristita tudi motoristom

Minulo nedeljo je zasedal plenum športne komisije pri AMZS, ki ima v svoji dejavnosti največ raznih tekmovanj in dirkam. Udeležili so se ga predstavniki večine AMZS iz Slovenije, mimo njih pa še prednik AMZS ing. Jakopič, bližnjega odbora in zastopnik TNZ Slovenije tov. Prijatelj. Plenum je obsegal pravzaprav v glavnem dve točki dnevnega reda, in sicer poročilo predsednika komisije ter razpravo, na osnovi katere so bili sprejeti nekateri predlogi za uspešnejše delo v prihodnosti.

Nemen plenuma je bil vsekakor vključiti delo posameznih komisij, ki so pokazali solidno sposobnost in vzdržljivost. Seveda se le-ti ne morejo meriti z inozemskimi stroji, zlasti ne z dirkalniki. Letos je bilo organiziranih pet dirk za prvenstvo LRS, in sicer v Piranu, Slovenj Gradcu, Kočevju, v Podnatru in na Podutiku. Največja udeležba je bila na Podutiku (44 tekmovalcev), najmanjša v Slovenj Gradcu (19). Organizacija je bila zadovoljiva, vendar proge v Kočevju, Podnatru in Slovenj Gradcu za hitrosti motorjev niso več primerne. Republiški prvaki so postali v kategoriji 125 cm Čerič (Tomas, Koper), v 250 cm Podberšek (Zdravko Vrhunec), v 350 cm Trampuz (Z. V.), v kategoriji prikolice do 500 cm Starič in Maček (Z. V.), s prikolico nad 500 cm pa Ličen in Matjaž (Kamnik). Tako ima Zdravko Vrhunec 4 republiške prvake, Kamnik 2 in Tomas enega.

TEZISNE SPORTNE DEJAVNOSTI V DRUŠTVIH

Pripranje teh tekmovanj je bilo v minulem letu prepričano posameznim društvom, zato so le-ta organizirala vse dirke in tudi ocenjevalne vožnje. Množica te dirke na Ljubelju in alpsko ocenjevalno vožnjo. Pri tem pa smo opazili pozitivne in negativne strani. Veliko število tekmovanj je terjalo od društev visoke finančne izdatke, ki jih spričo današnjega gospodarskega položaja osnovna avtomoto organizacije težko krijejo, razen tega pa smo na posameznih tekmovanjih zasledili vedno iste dirkače, kar je delno zmanjšalo zanimivost dirk, dirkače pa izrpolo. Nasprotno pa lahko ugotovimo, da so bile prireditve dobro organizirane, kar je posledica povečanja števila športnih funkcionarjev, ki jih je sedaj v Sloveniji 51 (6 zveznih, 21 republiških in 24 društvenih).

MOTORJI PREVLADUJEJO

Na letošnjih tekmovanjih, med drugim zlasti na dirkah za republiško prvenstvo, so dirkači v veliki večini nastopali z novimi motornimi kolesi. Zlasti

ROKOMETNI POKAL FLRJ

Dekleta iz Trbovelj finalistke

Ze minul teden so marljive in postrvalne igralke Rudarja iz Trbovelj gostovale v Crnomlju, kjer so nastopile v polfinalni tekmi za pokal FLRJ proti Partizanu Crnomelj. Rezultat 8:0 je dovolj zgovoren in dokazuje, da so dekleta iz Trbovelj igrala tako kot je treba. Z optimizmom so pričakovale tudi zadnje finalno tekmo, nasprotnik je bil Drava iz Ptuja. Optimizem ni bil odveč, zmaga 8:2 to vsekakor dokazuje. S tem so si igralke Rudarja pridobile pravico sodelovanja v finalnem delu za pokal FLRJ, kjer bo nastopilo le 8. najboljših ekip iz vse države. Vsekakor je to uspeh, vreden, da ga vselej čestimo.

za kategorijo 250 cm je značilno, da so tekmovali največ s 110 cmse motorji, ki so pokazali solidno sposobnost in vzdržljivost. Seveda se le-ti ne morejo meriti z inozemskimi stroji, zlasti ne z dirkalniki. Letos je bilo organiziranih pet dirk za prvenstvo LRS, in sicer v Piranu, Slovenj Gradcu, Kočevju, v Podnatru in na Podutiku. Največja udeležba je bila na Podutiku (44 tekmovalcev), najmanjša v Slovenj Gradcu (19). Organizacija je bila zadovoljiva, vendar proge v Kočevju, Podnatru in Slovenj Gradcu za hitrosti motorjev niso več primerne. Republiški prvaki so postali v kategoriji 125 cm Čerič (Tomas, Koper), v 250 cm Podberšek (Zdravko Vrhunec), v 350 cm Trampuz (Z. V.), v kategoriji prikolice do 500 cm Starič in Maček (Z. V.), s prikolico nad 500 cm pa Ličen in Matjaž (Kamnik). Tako ima Zdravko Vrhunec 4 republiške prvake, Kamnik 2 in Tomas enega.

CIM BOLJŠA PRIPRAVA TEKMOVALCEV

Na dirkah pa smo opazili, da nimajo dirkači dovolj trenaja in kondicije. Mimo tega jim zlasti za speedway včasno primanjkuje motorjev, ki so v Sloveniji le 3, pa tudi oprema je pomankljiva. Zato bo treba gledati v prihodnje predvsem na to, da bodo imeli tekmovalci v sezoni čim več možnosti za treninge, v zimskem času pa naj bi se posevili telovadbi in tudi atletiki. To jim bo dalo mnogo več telesne vzdržljivosti.

Še nekaj so pripomnili posamezni delegati, zlasti zastopnik TNZ: na dirkah bo treba zagotoviti večjo varnost tekmovalcev in gledalcev, spoštovati bo treba cestno prometne predpise, zavarovati proge, pri ocenjevalnih vožnjah pa zmanjšati povprečno hitrost. Le-to so napotki za bodoče delo.

Sklenuli so tudi, da bodo zmanjšali število hitrostnih dirk, organizirali več ocenjevalnih in spretostnih voženj ter krosov, izbrati boljše tekmovne proge ter na vseh cestnih in gorskih hitrostnih dirkah — razen na Ljubelju — ukiniteli tekmovanja z avtomobili. Seznanjali bodo tekmovalce s predpisi za posamezna tekmovanja in jih tudi sicer ocenjevalni in spretostni voženj bodo posvetili tekmovanjem v kategorijah 125, 150 in 175 cm, ki jih je moč lažje dobiti, prav tako pa bodo, seveda če bodo na razpolago finančna sredstva, izpopolnili opremo, revizivne in nadomestne dele za tekmovalce ter motorje. Prihodnje leto bo za prvenstvo LRS znova 3 dirk v Piranu, na Gorjanju, na Jezerkem in Poljčanah in Kočevju, 4 meddrževne cestne in 1 gorska ter 5 ocenjevalnih voženj, društva pa bodo morala svoj načrt dela temu primerno prikriti.

Ker je komisija dobro poročila navedene predloge, jih bodo verjetno tudi ostali sprejeli, saj je bilo že večkrat o tem govora. samo ni bilo še izdelanih predlogov.

Olimpijske novice

V Melbourne so prispeli prvi sovjetski športniki. Ti smo v njih večer poročali, da so na poti. Vodja sovjetske ekipe je izjavil, da bo SZ tekmovala v vseh športih razen v hokeju na travi. Zanimivo je, da je povprečna starost sovjetskih športnikov le okoli 20 let.

LR Kitajska je uradno odpravila svojo udeležbo na olimpijskih igrah, zato, ker so dovolili udeležbo tudi športnikom nacionalistične Kitajske.

V Melbourne so večerj prišle japonska, italijanska, korejska in libanonska reprezentanca, prav tako pa tudi del reprezentance ZDA in Nemije. Olimpijski komite Danske je pooblastil vodstvo danske olimpijske ekipe, naj takoj določi športnike, ki bodo zastopali Dansko v Melbourne.

Tudi španski olimpijski komite je odpravil udeležbo svojih športnikov na olimpijskih igrah, in sicer zaradi zrnega mednarodnega političnega položaja.

Posamezne švicarske športne redakcije zahtevajo od svojega olimpijskega komiteja, da odpravi udeležbo na olimpiadi, oziroma odpravi olimpijskega komiteja preložitve datuma, ki je določen za začetek. Švicarski olimpijski komite je sklical za danes izredno sejo, da bi razpravljal o tem predlogu.

Včeraj je odpotovala iz Prage prva skupina madžarskih športnikov, druga skupina pa bo odpotovala danes, obe s posebnimi letali.

V Darwinu se je spustilo letalo z olimpijskim ognjem, ki je na poti iz Aten v Melbourne. Z letalom bodo haki prinesli še do mesta Cairns, odkoder jo bodo avstralski športniki v štafeti prinesli do Melbourne.

ODBOJKARSKI KOMENTAR

Način tekmovanja v prihodnji sezoni?

Zvezna odbojgarska liga je končana, borbe za boljše mesto pa še ne, ker bo v nekaj primerih odločala tekmovna komisija. Naš predstavnik Brankić je zaslužen osvojil drugo mesto klub pred slabimi formi v jesenskem delu tekmovanja. Tu je odločala skema tekmovanja, ki pa niso pokazali tiste borbenosti, s katero so več let navduševali svoje gledalce. Najbrž bodo kmalu mladi borbeni igralci dobili svoje mesto med njimi. Počivati na lavorkah je premalo, kar lepo kaže odhod petkratnega državnega prvaka Partizana iz zvezne lige.

Pred nami stoji veliko vprašanje: način tekmovanja v prihodnji sezoni. Se zvezna liga? Mogoče bi bilo bolje delena ali republiška liga, če celo ne tekmovanje po okrajih. Časa za razpravljanje o tem bo do pomladi dovolj in najbrž so športna zveza in odbojgarski strokovnjaki našli primerno rešitev. Razmisli bi treba, kateri način tekmovanja je boljši za dvig kvalitete in množičnosti odbojke pri najmanjših finančnih izdatkih.

Po desetih veljavnih pravilih pa je potrebno še letos določiti moštva, ki bodo v prihodnjem letu igrala v višjih ligah. V nedeljo je bilo v Ljubljani dvojno takšno tekmovanje: med moškimi in ženskimi kandidati za vstop v republiško ligo oziroma za prvaka Slovenije. Med moškimi je po nezanimivi in kvalitetno slabi tekmi z glavnim tekmecem Mariborom osvojil prvo mesto Poštar iz Ljubljane pred Mariborom in nezkušenim Ilirsko Bistrico. Za vsa moštva velja, da morajo temeljito izkoristiti zimski odmor za pripravo, če hočejo v prihodnjem letu doseči kakšen uspeh v tekmovanju. Zanimivejša in borbenije so bile tekme med ženskimi. Maribor je s težavo premagal Novo mesto in osvojil prvo mesto ter si s tem pridobil pravico igranja z Lokomotivo

za vstop v zvezno ligo. Vse priznanje mlademu moštvu Krim, ki je v enem letu dosegel precejšen uspeh.

Tudi fužinarja še čakajo tekme. Prvaki Hrvaške, Crne gore in Slovenije se bodo pomerili med seboj in najboljši pojde v Zvezno ligo. Odišli bo turnir, ki bo odigran do konca marca v Zagrebu. V kolikor odstopi prvak Crne gore, bosta tekmi v krajih prvakov Hrvaške in Slovenije.

Napačno bi bilo govoriti samo o kvalitetnem tekmovanju v zveznih ligah. Dolžnost odbojgarske zveze je razširiti odbojko tudi med množico. Te svoje naloge se zveza zaveda. Da bi to lažje izvedla, se bo sestala 15. novembra ustanovna skupščina ljubljanske podzveze. Slednja je v svojem okolju skušala razširiti odbojko čim bolj na široko. Tako bo več možnosti, da odbojko, to lepo, zdravo in lahko tekmo »fair« igre približamo čim večjemu številu ljudi. Materialne zahteve so zelo majhne: žoga, mreža in košček ravnega terena.

Brzojavke

● BEOGRAD, 6. nov. V četrtak bo v Beogradu povratna tekma za pokal evropskih nogometnih prvakov. In sicer med Crveno zvezdo in nizozemskim Rapidom. V prvem srečanju, ki je bilo v nedeljo, je zmagala Crvena zvezda. Crveni zvezdi je za vstop v II. kolo tega tekmovanja potreben še neodločen izid.

● ZAGREB, 6. nov. Danes je s letalom prispela v Zagreb nogometna reprezentanca Prage, ki bo jutri, v sredo, igrala z reprezentanco Zagreba. V njej bodo nastopili: Kraji, Banović, Crnković, Conč, Horvat, Režek, Benko, Mezak, Vukas, Dvornič, Hmeljina. Reprezentanca Prage: Dolejši, Ječni, Novak, Prohaska, Cadek, Heliski, Pazdera, Borovička, Kadraha, Crha in Kraus.

● WELINGTON, 6. nov. (Reuter). V Wellingtonu je Novozelandskega Mariona Rowe preplavala 100 yardov prosto v 58 sek., kar je za eno desetinko sekunde bolje od sedanjega svetovnega rekorda Američanke J. Alderson. Prejšnji mesec pa je Južnoafričanka Natalie Maber preplavala to progo v še boljšem času 57,8 sek.

● LOS ANGELES, 6. nov. (AP). — Teniška reprezentanca ZDA je odpravila v Avstralijo, kjer bo od 14. do 16. decembra igrala v mednarodnem tekmovanju za Davisov pokal proti Indiji in bo verjetno kot zmagovalci od 26. do 28. decembra nastopila proti Avstraliji v finalnem srečanju tega tekmovanja. V ameriški reprezentanci so: Herbie Flam, Sami Gyamailva, Mike Green, Myron Francs in Vic Seixas.

V HIMALAJI ALPINISTI LETOS NAJBOLJ USPEŠNI

Le še štirje sedemtisočaki

Leto 1956 je bilo zelo uspešno za alpiniste, ki so osvajali doslej nepostopne vrhove na Himalaji. Spomladi se je Japoncem končno posrečilo osvojiti Manaslu (8128 m), Svicarji pa so prvi ponovili vzpon na Mont Everest ter se povzpeli na njegovega sosedo osemtisočaka Lhotsea. V Himalaji so ostali nezavzeti le še štirje osemtisočaki, in sicer dva v Karakorumu: Hidden in Broad Peak, Dhaulagiri in Nepal in Gosainthan in Tibet. Poznano je, da so si ta vrh izbrali za cilj jugoslovanski alpinisti,

če bi jim uspelo organizirati oziroma pripraviti ustrezno odpravo.

Z uspešno sezono na Himalaji so zaključili avstrijski alpinisti, ki so se julija povzpeli na 8935 m visoki Gasherbrum II. Gasherbrum I (Hidden Peak) je preživel več napadov, ki so bili zaman. Avstrijsko odpravo na Gasherbrum II je vodil Dunajčan Fritz Moravec. Njegova osemčlanska ekipa je poskušala osvojiti najmanjši osemtisočak v Karakorumu že v začetku junija, pa se ji to ni posrečilo, predvsem zaradi tega, ker so ji no-

sači odpovedali pokorščino. V višini 3000 m se je po dolgoletni in naporni poti karavana ustavila. Vendar je Moravec z desetorico zvestih nosačev uspel prenesti najbolj potreben material in vzpostaviti taborišče na poti le vrhu. To je bil njegov preventivni ukrep za juljski naskok na vrh. In res se je 7. julija tem njegovim članom posrečilo stopiti na vrh tega desetega osemtisočaka na naši Zemlji. To je zelo velik uspeh, saj so se po enomeščnem bivakiranju povzpeli na vrh brez kakršnihkoli zaloz kisika.

Angliška odprava, ki jo je vodil John Harrop, pa se je povzpela na 7233 m visoki Torre Mustag, ki velja glede na težavnost stopnje za enega najtežjih vzponov, čeprav ni visok 8000 metrov. Zanimivo je, da je bila na ta vrh praveca tekma med francoskimi in angleškimi alpinisti. Francoski so »napadali« z juga, vodil pa jih je Guido Magnone, eden izmed zmagovalcev Makaluja. Toda Angleži so bili hitrejši, vendar so francoski alpinisti stopili na vrh le nekaj dni za njimi.

Nobenih prestopov med košarkarji

V drugi polovici oktobra so imeli košarkarji prestopni rok. Po nekaterih govoricah je bilo pričakovati nekaj prestopov pri ljubljanskih ligah Olimpija in Ljubljani. Vendar so nekateri sicer v zadnjih dneh — podpisali za svoje matične klube. Izjema je Müller (Olimpija), ki je podpisal za Ljubljano, vendar se ne bo mogel biti registriran, ker je kaznovan.

Da ni bilo več prestopov, je prav gotovo zasluga sporazuma obeh ligaskih klubov Olimpije in Ljubljane. Na skupnem sestanku so namreč zastopniki obeh klubov ugotovili, da za razvoj košarke ne bi bilo koristno, če bi se porušilo ravnotežje med obema kluboma. Zato so se sporazumeli, da je za prestopanje iz kluba v klub potrebna privolitev obeh, sicer pa naj bi dovolili, da prestopi le po en igralec ligaskega moštva iz vsakega kluba. Podobno naj bi uravnavali prestopanje ostalih članov in članic najboljših slovenskih košarkarskih klubov.

Zanimivo je, da je na tem sestanku igralec Ljubljane Kapel, ki je podpisal prijavnico za Olimpijo, k čemur ni imel nihče nobenih zadržkov. Kapel pa je že drugega dne prekrical prijavo za Olimpijo in se ponovno registriral za Ljubljano.

Sporazum med Olimpijo in Ljubljano zagotavlja še naprej izenače-

nost med ljubljanskima ligasema in tako tudi zanesljiv napredek obeh. Hkrati pa je omogočeno igralcem, da po svoji volji izbirajo klub, ki v njem žele nastopati.

Kaj zdaj, HANS FALLADA

ROMAN FANT? 101

skoraj nič v skrbeh zanj, saj navsezadnje le ne bo tako strašno dolgo sam. In kam bodo šli?

»Čujte, gospod Jachmann,« je začel Pinneberg, ta pa ga je prekinil: »V zahodni del ne bomo šli, otroka. Prvič me tam vsi poznajo in torej ne more biti tako zabavno, razen tega pa tam tudi ni nič kaj prijetnega. V Friedrichstrasse bomo našli kaj primerne, bosta že videla.«

Potem so se posvetovali, kam bi šli najprej. Ovčki so se ob Jachmannovem pripovedovanju o barih in kabaretilih in varietejih kar sline zbirale v ustih, tu in tam pa je dobil tudi Pinneberg kak grizljaj: »Punce so na pol gole, da veste, vi mladoporočenec! Sedem lepotic z ozkimi predpasniki. Kaj pravite?«

Niso se sporazumeli, kam naj bi šli, zato sta mlada zakonca sprejela Jachmannov predlog, naj bi se najprej sprehodili po Friedrichstrasse. Šli so po cesti, Ovčeka lepo v sredi, obeh se je držala pod roko. Odlične volje so bili, skoraj pred vsako trgovino so se ustavljali. Pinnebergu se je zdelo vse skupaj malce dolgočasno, toda Jachmann je bil najboljši kramljač na svetu in se je lahko prav kot Ovčeka ves navdušil za pleteno volneno obleko dunajskega kroja in si ogledal drugega za drugim kar dvaindvajset klobukov ter ugibal z Ovčeko vred, ali bi ji pristojal ali ne.

»Mar še ne bomo šli naprej?« je vprašal Pinneberg.

»Ti zakonski možje,« se je smejal Jachmann. »Najprej jim ni nič dovolj lepo, nato pa so ravnodušni do vsega. Počasi se me loteva ježa. Predlagam, pojdimo kar tja čez!« Stopili so čez cesto, iznenada pa se je pred njim ustavil avto: »Jachmann, ali si ti?« je vprašal visok glas.

Jachmann se je sunkovito obrnil in je bil na moč presenečen: »Stric Knilli, mar te še niso...« Pa je takoj utihnil in dejal Pinnebergu: »Samo trenutek, otroka, takoj bom prišel.«

Avto je zapeljal tik ob pločnik, Jachmann je govoril z možem,

ki je bil ves rumen v obraz. Pravkar sta se še smejala, zdaj pa sta govorila počasi in resno.

Ovčeka in Fant sta čakala. Trajalo je pet minut, deset minut, ogledala sta si izložbo, nato sta spet čakala.

»Zdaj pa bi res že lahko prišel,« je mrmral Pinneberg. »Stric Knilli mu pravi. Kakšne ljudi pozna ta Jachmann!«

»Ceden res ni videti,« je potrdila Ovčeka. »Le zakaj ima tako visok glas?«

Pinneberg je hotel Ovčeki razložiti, toda že je prišel Jachmann: »Otroka, ne zamerita, danes ne bo nič. Moram s stricem Knillijem.«

»Tako?« je zategnila Ovčeka. »Toda gospod Jachmann...«

»Posli so posli, saj razumete. Jutri opoldne bom pa spet prišel, otroka, natanko za kosilo... Vesta kaj, kar sama pojdiva, saj se bosta brez mene bolj zabavala...«

»Gospod Jachmann,« je spev povzela Ovčeka; »ali ne bi bilo boljše, če bi danes ostali pri naju? Slutnjo imam...«

»Moram, otroka, moram,« je spregovoril Jachmann že tik ob avtu.

»Pojdita brez mene! Ali imate še kaj denarja, Pinneberg?«

»Pojdite že, Jachmann!« je zaklical Pinneberg, ta pa je zamrmral: »No, potem je vse v redu. Mislim sem samo... Torej jutri opoldne.«

Avto je odpeljal, Pinneberg pa je Ovčeki pripovedoval o denarju, ki mu ga je pred kako uro dal Jachmann.

»Te bankovce mu boš jutri vrnil,« je bila Ovčeka vsa odločna, »midva pa bova šla domov! Ali se ti morda ljubi tja?«

»Saj se mi sploh ni ljubilo,« je odgovoril Fant. »Jutri mu bom vrnil denar.«

Pa ga ni vrnil, zakaj minilo je precej tednov, v Pinnebergovem življenju se je vse sprevrglo, preden sta Ovčeka in Fant spet videla Holgerja Jachmanna, ki je obljubil, da bo prišel na kosilo.

Vstop s kovčkom na motorni vlak

Pojasnilo potniku na članek z dne 21. oktobra 1956, priobčen v »Ljudski pravici«.

Stotisoči potnikov, ki se vozijo po železnici, imajo kaj različne poglede, vsak po svoje ocenjuje razmere, hvale ali kritizira, nekdo ima prav, drugi je v zmoti.

Med novo problematiko sodijo prevozi s starimi, v inozemstvu dobavljivi motorni vozi, pravzaprav prevoz ročne prtljage v teh vozovih.

Motorni vozi so namenjeni hitri povezavi na krajše razdalje med posameznimi kraji. Ker ti vozi nimajo prostora in naprav za nameščanje ročne prtljage, je bilo tudi pri nas tako, kakor v drugih državah določeno, da se z motornimi vlaki lahko potuje samo brez prtljage.

Prostor v motornih vozovih je tesnejši kakor v običajnih vagonih in če je motorni voz polno zaseden, praktično ni nobenega prostora za prtljago, razen na tleh po hodniku, če bi v vozu s 60 sedeli in 60 potniki imela ena tretjina potnikov samo po 1 kovček, bi na hodniku stalo že 20 kovčkov, ki bi motno ovirali prehod do stranišča, vstopanje in izstopanje.

Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage. Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

Praksa pa je pokazala glede na število in vrsto prtljage, da potniki v motornih vozovih ne morejo priti do stranišča, vstopanje in izstopanje. Ob uvedbi motornih vlakov se ni bila izdala prepoved o vnosu prtljage.

DNEVNE NOVICE

DANES SVEŽE MORSKE RIBE!

Centralni zavod za napredek gospodinjstva obvešča, da zopet postuje gospodinjstva posvetovalnica na Poljanski cesti 6, vsak petek od 16-18.

Na sporedu je tema »Oprema sodobne kuhinje«. Opozorjamo vse zainteresirane, da bomo odgovarjali na pravčasno poslana pisma vprašanja iz področja gospodinjstva prav tako ob petkih od 16-18 na Poljanski cesti 6.

Ce hočeš kvaliteto, zahtevaj za čistljenje mlačev samo FLEX. Vse mlačevce masti, olja, znoj očistiš zanesljivo s preparatom FLEX.

Telnt Bell ROZNO MLEKO dobiš v vseh parfumerijah. Za tvojo nego nepogrešljivo, odlično parfimirano in zelo izdatno je ROZNO MLEKO.

Uprava za ceste OLO Gorica sporoča, da je cesta št. 1073 Ozeljani-Volčjadraga od 6. novembra 1956 do preklica zaprta za ves promet zaradi dela na cesti. Promet je preusmerjen preko Rožne doline in Dornberka.

AKTIVNI ODBOR PSIHIASTROV IN DUSEVNIH HIGIENIKOV Psihiatrične klinike Medicinske fakultete in Bolnišnice za duševne in živčne bolezni, Ljubljana-Polje, vabi vse tov. zdravnike ter medicince višjih semestrov kot tudi ostalo zainteresirano akademsko javnost na predavanje prof. dr. Janeza Kanonija »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tov. zdravnike in medicince višjih semestrov na predavanje prof. dr. Ivana Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«.

Geografsko društvo vabi na predavanje prof. Danila Furlana o njegovi poti po Franciji. Predavanje bo v sredo, 7. novembra ob 20 v Balkonski dvorani univerze.

Slovenska filharmonija priredi danes ob 17 v veliki dvorani vokalno-instrumentalni koncert za Gostinško šolo, II. VII. in IX. gimnazijo. Jutri bo letni koncert za Vzgajališko srednjo šolo. Učiteljske ter višje razrede I. in X. gimnazije.

Koncert Pine Buonono, napovedan v modrem abonmaju 8. novembra, je preložen na kasnejši datum, ker je pianistka nenadoma zbolela. Koncertna direkcija vljudo prosi abonente, da spremembo upoštevajo.

Drama Slovenskega narodnega gledališča Ljubljana razpisuje angažmanta petih moških igralcev z začetkom sezone 1957-58. Pogoji: 1. igralci poklicnih gledališč, 2. absolventi Akademije za igralstvo umetnost za opravljeno diplomu.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

Dr. Ivan Kanonija: »O znanstveni plati in praktični dejavnosti duševne higijene pri nase«. Predavanje bo v petek, 9. novembra ob 19.30 v predavalnici interne klinike.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Križanke, Višička dvorana. Nedelja, 11. novembra ob 20: André Rousseau: »Mož, žena in smrt«.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete. Levstikov (Sentjakovski) trg 3. Četrtek, 8. novembra ob 17: Jan Malik: »Zogica Marogica«.

IZ DOMŽAL. Ital. film: »Pesem mladosti«. Predstavi ob 18 in 20. — Predvajamo dio reklamo.

VESTI IZ KRANJA. PREDSENOVO GLEDALIŠČE. Sreda, 7. novembra ob 18: A. T. Lihart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«.

CELJSKE VESTI. CELJSKO GLEDALIŠČE. Četrtek, 8. novembra ob 20: Richard Nash: »Vremenar«. Premiera. Premieri abonma in izven.

Z JESENIC IN OKOLICE. Od 2. do 8. novembra ima zdravniško dežurno službo na Jesenicah dr. Stanka Rosenstejn, Javorniška pot.

VESTI IZ TRBOVELJ. »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Jugoslovanski film: »Pesem iz Kumbare«.

DEŽURNA LEKARNA. Sreda, dne 7. novembra: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE. Sreda, 7. novembra ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red Sreda.

OPERA. Sreda, 7. novembra ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma A.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom. Sreda, 7. novembra ob 20: J. Jurčić: »Sosedov sin«. Ljudska igra. Red A.

TOVARNA »TITAN« - KAMNIK. sprejme v zaposlitev: strojnega inženirja-konstruktorja s prakso.

strojnega inženirja ali strojnega tehnik z večletno prakso za vodstvo tehnične kontrole. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

TOVARNA »TITAN« - KAMNIK. sprejme v zaposlitev: strojnega inženirja-konstruktorja s prakso.

strojnega inženirja ali strojnega tehnik z večletno prakso za vodstvo tehnične kontrole. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

strojnega inženirja ali strojnega tehnik z večletno prakso za vodstvo tehnične kontrole. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, 7. novembra. Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni sporod) — 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki, vmes od 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Edvard Lalo: Španska simfonija (solist Campoli) — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev): a) Marja Fortič: Črni šolarji v ZDA; b) Volja V. Egiptu — 12.05 Opoldanski operni sporod — 12.30 Kmetijski nasveti: Tone Bantan: Plug za slovenske razmere — 12.40 Pojeta Dorival Caymi in Angela Maria — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 V plesu in pesmi po Jugoslaviji — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Josip Jurčič: Jurij Kozjak (priredi Vasa Ocvirk) — 14.35 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature: Deset dni, ki so pretresli svet — 15.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Slovenske pesmi poje Mariborski komorni zbor — 18.30 Zunanje-politični feljton: Kdo bo novi predsednik v ZDA — 18.40 Iz svetovne zakladnice samospjevov — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 G. Puccini: Madame Butterfly, 1. in 2. slika — 22.15 G. Puccini: »Madame Butterfly, 3. slika — 22.40-23.00 Melodije za lahko noč — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

CELJSKE VESTI. Četrtek, 8. novembra ob 20: Richard Nash: »Vremenar«. Premiera. Premieri abonma in izven.

KINO. »UNION«: Nemški film: »Povest o malem Mukuce«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ MURSKÉ SOBOTE. KINO. »PARK«: Nemški film: »Leteči razrede«.

IZ ROGAŠKE SLATINE. KINO. Bolgarski film: »Nemirna pot«. — Predstava ob 19.

VESTI iz Maribora. DEŽURNA LEKARNA. Sreda, dne 7. novembra: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE. Sreda, 7. novembra ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red Sreda.

OPERA. Sreda, 7. novembra ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma A.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom. Sreda, 7. novembra ob 20: J. Jurčić: »Sosedov sin«. Ljudska igra. Red A.

DROBNI OGLASI. IZGUBILA SEM legitimacijo socialnega zavodnjaka. Polnega najditelja prosim, da jo odda kolodvorski restavraciji na Jesenicah ali pa na naslov: Rozl Mirak, Jesenice, Cesta Toneta Cufarja 117.

ZDRAVSTVENI DOM V LJUBLJANI razpisuje mesto mlajšega zdravnika splošne prakse z odsluženim stažem in vojaškim rokom.

Plača po tarifnem pravilniku. — Družinsko stanovanje zagotovljeno. Pismene ponudbe z življenjepišom je treba poslati na upravo »Ljudske pravice« pod šifro »Medicusa«.

TOVARNA »TITAN« - KAMNIK. sprejme v zaposlitev: strojnega inženirja-konstruktorja s prakso.

strojnega inženirja ali strojnega tehnik z večletno prakso za vodstvo tehnične kontrole. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

strojnega inženirja ali strojnega tehnik z večletno prakso za vodstvo tehnične kontrole. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

strojnega inženirja ali strojnega tehnik z večletno prakso za vodstvo tehnične kontrole. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

KINO »UNION«

Slovenski film. »DOLINA MIRU«

Tednik »Pod lipom«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi John Kitzmüller. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »VIČ«

Premiera sovjetskega barvnega filma PEDAGOŠKA POEMA. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Emeljanov in P. Kadočnikov.

KINO »KOMUNA«. Češki film: »Divja Barbara«. Tednik: Filmske novice št. 44. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »LITOSTROJ«. Ameriški film: »Koloradskih kanjonih«. Tednik: Filmske novice št. 38. Predstavi ob 18 in 20.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film Beau Brummell. V glavni vlogi Stewart Granger in Elizabeth Taylor.

KINO »ŠIŠKA«. Ameriški film »Rumeno nebo«. V glavni vlogi Anne Baxter in Gregory Peck.

SPREJMEMO stalna dopisnika za trboveljski okraj s sedežem v Trbovljah in za kranjski okraj s sedežem v Kranju.

»TISKANINA« V KRANJU. TOVARNA TISKANEGA BLAGA sprejme zaradi takojšnje zaposlitve: 3 uslužbenke za knjigovodstvo.

uslužbenka za komercialni oddelek. Pogoji: Srednja ekonomska šola ali vsaj 6 razredov gimnazije, znanje strojepisja in po možnosti kakega tujega jezika.

predilskega mojstra s prakso na prestančnih strojih. apreterskega mojstra. mojstra za bellinico. litografa.

6 mlajših delavcev za oplemenilnico z urejeno vojaško obveznostjo. Pogoji: Dobro zdravstveno stanje, starost do 30 let.

4 delavce težake za zunanja dela. Pogoji: Dobro zdravstveno stanje, starost do 40 let.

INTERESNI NAJ SE JAVIJO OSEBNO ALI PISMENO NA UPRAVO PODJETJA.

4260

V LATHOUANGU JE OPIJ NA PROSTEM TRGU

Ze pred drugo svetovno vojno se je takratno Društvo narodov trudilo, da bi spravili pod nadzorstvo proizvodnjo opija opeposod po svetu. Združeni narodi

Vaški trgovec ima pred seboj majhno kepo v papir zavitega opija, ki ga kar s škarjami odreže zaželeno količino in jo stehta. Za pet gramov opija je pripravljen vzeti drobič, nad pet gramov pa je treba plačati s srebrnimi kovanci

pa nadaljujejo to prizadevanje in so uradno že dosegli, da je dovoljeno opij uporabljati samo še v zdravstvene namene. To velja za Indokino in še posebej tudi za Laos, vendar je sredi te dežele na visoki planoti Tranninh vas, kjer je mogoče kupiti opij na drobno in debelo, od grama do tone.

Sededa je nepoklicanim težko priti v Lathouang, vas svobodne trgovine z opijem, zakaj tam so pripadniki plemena Meos, ki živijo v posebnem svetu z lastnimi postavami. Na opijskem področju vedri in oblačni plemenski poglavar Touby, ki je neke vrste patriarh in hkrati glavna oseba v trgovini z opijem. To mamilo tihotapijo po dolini Mekong v Kambodžo. Touby je zelo bogat in mogočen, tako mogočen, da Meosom ni treba plačevati davkov in da si oblasti ne upajo nastopiti proti njemu, tako opliven, da je brez bojazni dovolil švicarskim reporterjem vstop v Lathouang.

»Za opij se zanimate?« se je nasmehnil. »No, vsi belci ste enaki, sicer pa, prosim, izvolite...« Tako so opravljali svoje delo na trgu v Lathouangu prvi fotografi, nekaj dni zatem pa so domačini smelce peljali celo na polja. Sredi skalnatega kotla so uzrli

njive s cvetočim makom. Na desetine deklet in žena se je marljivo gibalo med sivozelenimi rastlinami, na katerih so dehteli beli, vijoličasti, svetlordeči in skratlani cvetovi makovega ceotja. Dekleta, ki so delala na poljih, so imela številne srebrne ogrlice in druge okraske. Marljivo so opravljala delo in niso mogla razumeti, da je njihova prizadevnost pravzaprav zločin.

Levi posnetek kaže meoška dekleta na makovem polju pri pridobivanju opija. Z dletasto oblikovanimi deščicami načno makove glavice, iz brazgotin pa teče lepiljivi beli sok. — Zgoraj: Neznačen del pridelka uporabijo vaščani za domače potrebe. Makovo mleko se bolj zgostijo, da postane podobno temni kremi, ki jo je po nadaljnjem sušenju mogoče kaditi

Odprava danskih arheologov

Večja skupina danskih arheologov bo letošnjo zimo ponovno odpovala na otok Bahrein v Perzijskem zalivu. Ta otok slovi po svetu razen z nafte tudi glede tega, ker so na njem našli eno največjih grobišč iz starih časov. Danski znanstveniki bodo tam nadaljevali proučevanja »otoka s sto tisoč gomilami«.

Praden so danske arheološke odprave začele na tem otoku izkopavati, so druge odprave našle te gomile, vendar jim ni uspelo najti sledove človeških naselij ali bivališč. Tedaj so postavili teorijo, da so otok uporabljali kot velikansko pokopališče prebivalci arabskega polotoka. Prva danska arheološka odprava je to področje proučevala v letih 1953-54. Uspelo ji je odkriti nekdanjo prestolnico otoka, nekaj svetlišč in več vasi. Hkrati so odkopavanja pokazala pomen Bahreina kot središča kulturne zamenjave med antičnimi civilizacijami, ki so v tedanjem času cvetele v Mezopotamiji in v dolini reke Inda. Pod skoraj 8 m debelo plastjo zemlje so arheologi odkrili zgradbo, katere starost so ocenili na 5000 let. V enem prostoru te zgradbe, in sicer pod tlemi, so našli dve flovnati kurni v katerih so pokopavali mrliče v položaju, kakor da spijo.

V bližnji vasi Barbara v severozahodnem delu otoka Bahrein so odkrili temelje treh svetlišč, ki so bila zgrajena v istem času karok omenjena palača. Temelji teh treh zgradb so bili eden nad drugim, kar kaže na to, da so to svetišče trikrat zapovrstjo porušili do temeljev in ga zatem zgradili na istem mestu.

kor omenjena palača. Temelji teh treh zgradb so bili eden nad drugim, kar kaže na to, da so to svetišče trikrat zapovrstjo porušili do temeljev in ga zatem zgradili na istem mestu.

LAWRENCE WOLFE

Muzaffer ed-Din je imel v Karachiju, glavnem mestu Pakistana, čedno gostilno, ki jo je obiskovalo tudi precej muslimanov, ker je gostilničar slovel kot vreden obiskovalec mošeje. Med rednimi gosti sta bila Hasan in Husein, trgovca, ki sta prihajala v mesto ob četrtkih, ko je bil semenj in je na trgu cvetela kupčija.

Husein in Hasan sta živel v odročni vasi. Pogovorov in kupčij je bilo toliko, da jih ni

LETALO na Južnem tečaju

Prvič v zgodovini proučevanja in raziskovanju antarktičnega področja je pred dnevi pristalo prav na Južnem tečaju letalo ameriške

Cevi za lažjo montažo napeljav

Polaganje električnih napeljav ob betonskih zidovih ali skozri je bilo doslej težavno in drago delo, ker so morali trdni beton vrtati, ga obdelovati z dletmi in podobno. Angleži so iznašli nov postopek, imenovan »ductube«, ki — tako kaže — uspešno ureja to vprašanje. Tam, kjer je treba v gradbenih načrtih kasneje položiti električno napeljavo, bodo vstavljali v beton prožno cev iz plastične snovi.

Pri betoniranju napolnijo cev z zrakom in jo zapro; ko se beton strdi, pa izpustijo zrak in potem izvlečejo cev. Tako ostane okrogli kanal, skoz katerega lahko kasneje potegnejo električno napeljavo. Klasične cevi so različno debele, in sicer od 2 do 10 centimetrov, vsako cev pa je mogoče uporabiti po stokrat.

Granit namesto premoga

Po vsem svetu se manjšajo zaloge premoga, kar po pravici zbujata precejšnjo zaskrbljenost gospodarstvenikov. Atomski strokovnjak dr. William Libby pa je sporočil zelo zanimivo vest, da so že skoraj dokončani poskusi glede uporabe granita namesto premoga, seveda v atomskih baterijah. Po njegovih besedah ima tona granita enako kalorično vrednost kakor petdeset ton črnega premoga! Granita pa je dovolj po vsem svetu.

antarktične odprave. Radijsko sporočilo o tem dogodku, ki ga je posredovalo ameriško antarktično oporišče McMurdo, je na kratkih valovih ujel neki radijski amater. Letalo, ki ga je upravljal ameriški admiral George Dufek, je bilo opremljeno s smučmi, pristalo pa je na Južnem tečaju v noči 1. novembra letos. Na najboljši južni točki našega planeta se je admiral Dufek zadržal 45 minut.

Zračna razdalja od ameriškega obalnega oporišča McMurdo do Južnega tečaja znaša nekaj manj kakor 800 km. Doslej sta bila na področju Južnega tečaja le dva človeka. Prvi med njima je bil znameniti norveški polarni raziskovalec Amundsen, ki je dosegel Južni tečaj s svojimi sanmi na pasjo vprego leta 1911. Kmalu za njim je uspelo priti na Južni tečaj tudi angleškemu polarnemu raziskovalcu Robertu Scottu, vendar pa je Scott pri vračanju do obale omagal in izgubil v poledelelih in zasneženih prostranstvih »belega kontinenta«. Sededa so področje Južnega tečaja od takrat do danes posamezna letala že večkrat preletela, vendar nobenemu med njimi ni uspelo, da bi tam pristalo. Podrobnejših poročil o tem nevsakdanjem uspehu še ni.

Novo oporišče na Antarktiki

Sovjetska vlada je objavila sporočilo o ustanovitvi novega polarnega oporišča na področju Antarktike. To znanstveno oporišče leži v Banger Oazisu, kar je približno 300 km vzhodno od glavnega sovjetskega oporišča na Antarktiki.

Ne brez drugega!

Od sveta odrezana vas

Japonski znanstveniki so se začeli zanimati za življenje in običaje v vasi nedaleč od Tokia, ker je ta naselbina po njihovem mnenju ločena od sveta že celih 1200 let. V planinski vasi Narada Buraku je 43 gospodarstev, od tega kar 41 z enakim prilikom Fukazava. Prebivalci te naselbine se ženijo in možijo izključno med seboj, nikamor ne potujejo in tudi ne sprejemajo tujih gostov. V primerjavi s povprečnimi Japonci so nenavadno majhni, vendar so z nadzorovanjem sklepanja zakonskih zvez preprečili razne pojave degeneracije.

Nekoč so imeli podedovane telesne in psihične napake, te pa so izgubile, ko so s posebno dolgo prepovedali sklepanje zakonskih zvez med bolnimi ali degeneriranimi dekletmi ali fanti. Znanstveniki so ugotovili, da v vasi Narada Buraku stopajo v zakonsko zvezo na temelju bioloških lastnosti neveste in ženina, ali z drugimi besedami, v tej vasi je ljubezen prepovedana. Če starši opazijo, da se je njihova hči zagledala v kakega fanta, jo takoj izolirajo, da bi »pozabila«.

stiva za socialno skrbstvo so večkrat prihajali v to vas, kjer so našli številna potrdila za tisočletno izolacijo prebivalcev tega naselja.

Kiše gradijo v tej vasi drugače kot drugod na Japonskem. Medtem ko se drugi Japonci hranijo predvsem z rižem, sejejo prebivalci te vasi pšenico, sojo in ječmen, v planinskih potokih pa lovijo ribe. V gozdovih nastavljajo zanke zajcem in drugi majhni divjadi. In še dve, tri ugotovitve: moški prebivalci te vasi so visoki povprečno 158, ženske pa 147 cm. Zaradi sklepanja zakonskih zvez med sorodniki, čeprav v daljšem časovnem zaporedju, imajo vaščani značilne dolge lobanje, oziroma visoka čela.

Tokijski znanstveniki le s težavo razumejo narečje, ki ga govorijo v tej vasi. Čeprav ta naselbina ni daleč od Tokia, japonskega glavnega mesta, imajo njene prebivalci povsem drugačno narečje. Pa tudi sicer niso nič kaj vneti za učenje, saj ima njihova vaška šola samo tri razrede.

Rokopis »Figarove svatbe«

Dedič znanega ameriškega zbiralec knjig Raya Livingstona Murphya so podarili Kongresni knjižnici v Washingtonu rokopis Beaumarchaisove »Figarove svatbe«. Po mnenju poznavalcev je ta primerok rokopisa uporabljal režiser, ko je pripravljaval prazvedbo tega dela, ki je bila 27. aprila leta 1784. To so ugotovili po nekaterih rokopisnih opombah o značaju posameznih vlog.

Pri letošnjih raziskovalnih delih v Pompejih so arheologi odkopali okamenelo moško truplo. Sklepanje, da je moža presenetila smrt ob izbruhu Vezuva leta 79 po našem štetu. Dohitela ga je vreča ognjeniška lava in ga pokopala pod seboj. Potem se je strdila in truplo je okamenelo

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

31. »Prihajal je šepnil očka, »pojdi z menoj!« Janez je stopil za njima. Vsi trije so se postavili pred bela vrata in čakali. Ampak namesto pričakovanega človeka je po hodniku prišla truma zdravnikov in bolniških sester. Očka je naglo potegnil iz žepa meter in s tujcem sta začela nekaj meriti po zidu. »Kaj pa delate?« je vprašal eden izmed zdravnikov. »Kaj počnete? Kdo vas je poklical sem?«

32. »Merimo površino, ki jo bo treba prepleškati,« je lenobno odvrnil tujec. »Saj so bili vsi hodniki pred pol leta na novo prepleškani!« je dejal zdravnik. Janez je pogledal po zidovih: res, pieskanja jim ni bilo treba. »Kaj jaz vem,« je tujec skomignil z rameni, »mojster mi je tako ukazal.« Zdravniki so odšli. Tedaj je po hodniku prišel človek v elegantni obleki, gladko počesan, obrt in nadišavljen.

33. »Ta je!« je šepnil očka. »Gospod,« je tujec nagovoril nadišavljenca, ki je bil na pogled podoben kakšnemu italijanskemu imenitniku, »mojster nas je poslal sem. Rekel je, naj poiščemo vas.« »Zakaj?« »Da nam boste pokazali, kaj je treba storiti.« »Jaz nisem naročil pieskarjev. Kako pa je ime vašemu mojstru?« Tujec je naglo povedal neko izmišljeno ime. »Ne poznam ga,« je odkimal oni, »zmotili ste se.«

ZA DOBROVOLTO

IZKUSENA GINA

Ko je Gina Lollobrigida hotela za silbestrovanje v najsijsi rimski družbi obleči zelo globoko dekolirano obleko, ji je njena prijateljica zaskrbljeno dejala: »Na silbestrovanju pričakujejo številne dostojanstvenike, profesorje, politike ter najsijsje voditelje. Ali se ne bojiš, da bi ti kateri med njimi utegnil zameriti?«

»Nasprotno!« je odgovorila Gina. »Iz izkušnje vem, da prav ljudje, ki morajo uradno obsojati globoke dekolacije, zelo radi gledajo ženska na nas!«

Hasana ni bilo. Husein ga je čakal, potem ga je šel iskat, na večer pa se je odpravil sam domov. Tolažil se je, da je Hasana vzel v kabino svojega tovornjaka kak vladni uradnik. V nedeljo zvečer pa se je Husein iznenada vrnil v hotel.

»Tudi Hasanova žena je izgnila,« je povedal gostilničarju. »Zdaj grem na policijo. Povem ti, brat, da si tudi ti odgovoren za polovico denarja. Spomni se obljube na sveto knjigo!«

Minil je teden, pa drugi in tretji. Hasana ni bilo. Z ženo sta izgnila, kot bi ju pogoltnila zemlja. Nemara sta se bila odpravila čez mejo v novo Indijo. Husein pa je zahteval od gostilničarja trideset tisoč rupij. Ta je priznal svojo krivdo, pripravljen je bil poravnati dolg, toda to bi pomenilo zanj gospodarski zlom, zato se je napotil po nasvet k modremu Mullahu.

»Ne morem ti pomagati,« čestitredni brat Muzaffer, plačati boš moral trideset tisoč rupij,« mu je odgovoril modri svetovalec, potem pa je zamišljeno nabral obrvi v dvoje močnih gub: »Seveda moraš spoštovati prisego, dobesedno se moraš ravnati po njej! Denarja ne smeš dati, če ne prideta ponj oba...«